

DEVLET PLANLAMA TEŐKILATI MŐSTEŐARLIĐI

---

e-DÖNÜŐŐM TŐRKIYE PROJESİ
2003-2004 KDEP
UYGULAMA SONUŐLARI VE
2005 EYLEM PLANI

BİLGİ TOPLUMU DAİRESİ

www.bilgitoplumu.gov.tr

Eylöl 2005

DEVLET PLANLAMA TEŐKILATI MÜSTEŞARLIĞI

---

e-DÖNÜŞÜM TÜRKİYE PROJESİ
2003-2004 KDEP
UYGULAMA SONUÇLARI VE
2005 EYLEM PLANI

BİLGİ TOPLUMU DAİRESİ

www.bilgitoplumu.gov.tr

Eylöl 2005

ÖNSÖZ

Dünyadaki pek çok gelişmiş ülke örneklerine benzer şekilde, ülkemizde de bilgi toplumuna dönüşüm süreci yaşanmaktadır.

Söz konusu dönüşüm sürecinin bir aracı olarak geliştirilen e-Dönüşüm Türkiye Projesi kapsamında, Devlet Planlama Teşkilatı'nın koordinatörlüğünde iki yılı aşkın bir süredir sürdürülen çalışmaların neticeleri alınmaya başlanmıştır.

Bilgi toplumuna dönüşüm sürecinde kat edilen mesafeler ve bundan sonra yapılacaklar konusunda bilgi vermek amacıyla hazırlanmış olan bu kitapçıkta, önemli konularda kısa, ancak, özlü açıklamalar yer almaktadır.

Kitapçık bunların yanı sıra, ülkemizin Bilgi Toplumu Politikasını da içermektedir. Ayrıca, 2003-2004 yıllarında uygulanan ve 2005 yılı başında sona eren e-Dönüşüm Türkiye Projesi Kısa Dönem Eylem Planı'nın (KDEP) nihai değerlendirme sonuçları da ilgili konu başlıkları altında verilmektedir.

Kitapçıkta bundan başka, 2005 yılında uygulanması öngörülen ve KDEP'ten elde edilen deneyimlerin ışığında hazırlanmış olan 2005 yılı Eylem Planı da yer almaktadır.

Devlet Planlama Teşkilatı, bilgi toplumuna dönüşüm konusunda ülkemizdeki her türlü faaliyetin koordinasyonunun yanı sıra e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu'nun sekreteryaya görevini de üstlenmiştir. Projenin üst düzeyde izlenmesi ve yönlendirilmesi amacıyla oluşturulmuş olan İcra Kurulu, bugüne değin onüç toplantı yapmış ve bilgi toplumuna dönüşüm sürecine yön verecek önemli konularda on karar almıştır. Söz konusu kararların tam metnine de yine Kitapçıkta yer verilmektedir.

Bu vesile ile, bilgi toplumuna dönüşüm sürecine katkıda bulunan tüm kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarına teşekkür ediyorum.

Dr.Ahmet TIKTIK
Müsteşar
Devlet Planlama Teşkilatı

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	iii
Giriş.....	1
Bilgi Toplumuna Dönüşüm Politika Belgesi	2
Türkiye’de e-Dönüşüm	8
e-Dönüşüm Türkiye Projesi	10
KDEP’in Hedefleri ve Uygulama Sonuçları.....	12
<i>Bilgi Toplumu Stratejisi</i>	13
<i>Teknik Altyapı ve Bilgi Güvenliği</i>	14
<i>Eğitim ve İnsan Kaynakları</i>	14
<i>Hukuki Altyapı</i>	15
<i>Standartlar</i>	18
<i>e-Devlet</i>	18
<i>e-Sağlık</i>	20
<i>e-Ticaret</i>	22
e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu Kararları.....	25
e-Dönüşüm Türkiye Projesi 2005 Eylem Planı.....	39

Tablolar

Tablo 1: Ülkelerin Bilgi Toplumuna Hazır Olma Durumları.....	8
Tablo 2: Sabit Telefon Abone Yoğunluğu.....	8
Tablo 3: Mobil Telefon Abone Yoğunluğu.....	9
Tablo 4: İnternet Kullanıcı Yoğunluğu.....	9
Tablo 5: Genişbant İnternet Kullanıcı Yoğunluğu.....	10
Tablo 6: Kısa Dönem Eylem Planı Uygulama Sonuçları.....	13
Tablo 7: 2005 Eylem Planı: Eylemlerin Bölümler ve Uygulama Araçlarına Göre Dağılımı	57
Tablo 8: 2005 Eylem Planı: Eylemlerin Kuruluşlar Bazında Dağılımı.....	58

GİRİŞ

20. yüzyılın son çeyreğinde yaşanan küreselleşme olgusuna koşut olarak uluslar arası rekabet giderek daha fazla bilgiye dayalı hale gelmektedir. Bilgiye dayalı rekabet ortamında ayakta kalabilmek, mevcut kurumsal yapı ve anlayışlarda köklü değişiklikleri zorunlu kılmaktadır. Hızla gelişen bilgi ve iletişim teknolojilerinin tetiklediği bu dönüşüm süreci, ekonomide olduğu kadar yaşamın her alanında kendini hissettirmekte, ülkeleri geleneksel tanımların ve yaklaşımların ötesinde çözüm arayışlarına sevk etmektedir.

Bu köklü dönüşümün başarısı; kamunun idari yapılanması, işleyişi ve karar alma süreçlerinin yeniden tanımlanması, eğitim ve öğretim sistemlerinin, teknik ve hukuki altyapı ile politika araçlarının bilgi ekonomisini destekleyecek şekilde geliştirilmesi koşullarına bağlı olarak sağlanabilecektir.

1990'lı yılların başından itibaren tüm dünyada bilgi toplumu olma yönünde çabaların arttığı gözlenmektedir. Bu çabalar, öncelikle ekonomik ve sosyal gereklerden kaynaklanmaktadır. ABD'nin 1990'lı yıllardan itibaren, özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerine dayalı olarak sağladığı verimlilik artışı ve ekonomik büyümenin etkisiyle yoğunlaşan bu çabalar içerisinde Avrupa Birliği (AB) de önemli bir aktör olarak yerini almıştır. 23 Mart 2000'de Lizbon'da yapılan Avrupa Konseyi toplantısında, Avrupa'nın gelecek 10 yılda dünyadaki en rekabetçi ve dinamik bilgi tabanlı ekonomisi haline gelmesi stratejisi ortaya konmuş, bu strateji çerçevesinde, 19-20 Haziran 2000'de Fieria'da eAvrupa 2002 Girişimi başlatılmış ve buna ilişkin Eylem Planı hazırlanmıştır.

Daha sonra bu girişim "eAvrupa+" adıyla aday ülkeleri ve Türkiye'nin de içinde bulunduğu aday adayı ülkeleri de kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Ülkemiz, bu girişime taraf olarak, bilgi toplumu olma yolunda kararlılığını sergilemiş ve yürüttüğü çalışmaları hızlandırmıştır.

eAvrupa+, Budapeşte'de Şubat 2004 tarihinde düzenlenen Bilgi Toplumu Avrupa Bakanlar Konferansında son ilerleme raporunun yayımlanmasıyla sonuçlanmıştır. eAvrupa+'nın tamamlanmasıyla, tam üye olan on ülkenin yanı sıra, Türkiye, Romanya ve Bulgaristan da Haziran 2002'de Sevilla'da yapılan Avrupa Konseyi Toplantısında hedefleri belirlenen eAvrupa 2005'e gözlemci statüsünde taraf olmuşlardır.

Geçmiş yıllarda, farklı isimler altında da olsa bilgi toplumuna geçiş amacına yönelik çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Ancak, genellikle birbirinden bağımsız ve ülkenin öncelik ve ihtiyaçları yerine, kurumsal öncelik ve ihtiyaçlara dayalı olarak yürütülen çalışmaların sağlıklı sonuçlar vermediği görülmüştür. Bilgi toplumu olma yolundaki çalışmaların daha bütüncül, ülkeye ekonomik katma değer kazandırmayı ve toplumsal refahı artırmayı öncelikli gören, somut hedefleri olan ve katılımcı bir yaklaşımla ele alınarak yürütülmesi ihtiyacı, yeni bir kurumsal yapının oluşturulması gereğini ortaya çıkarmıştır.

BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM POLİTİKASI¹

I – GİRİŞ

Bilgi, geleneksel faktörlerin yanı sıra üretimin en temel girdisi haline gelmiştir. Dünya ekonomisindeki küreselleşme ile bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler sonucunda, bilginin; üretilmesi, işlenmesi, erişilmesi, paylaşılması ve kullanılması, giderek uluslararası rekabetin ve sosyo-ekonomik gelişmenin itici gücü olmaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojileri ve gelişen küresel ekonomi, ülkelerin gelişme ve uluslararası rekabet yarışında büyük fırsatlar sunmakla beraber yeni tehditleri de beraberinde getirmiştir. Bilgiyi üreten, bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin olarak kullanan ülkeler, sağladıkları verimlilik artışıyla uluslararası rekabet avantajı kazanmaktadır. Küresel rekabet koşullarında bu araçtan etkin olarak yararlanamayan ülkeler ise yarışın dışında kalma tehdidiyle karşılaşmaktadır.

Bu belgede, Türkiye'nin küresel rekabette avantaj sağlayarak dünya pazarından daha fazla pay almak ve toplum refahını artırmak amacıyla, bilgi ekonomisine geçmesi ve bilgi toplumuna dönüşmesine yönelik politikalar belirlenmektedir.

II –VİZYON

Türkiye'nin bilgi toplumuna dönüşümdeki vizyonu; bilim ve teknoloji üretiminde odak noktası haline gelmiş, bilgi ve teknolojiyi etkin bir araç olarak kullanan, bilgiye dayalı karar alma süreçleriyle daha fazla değer üreten, küresel rekabette başarılı ve refah düzeyi yüksek bir ülke olmaktır.

III – AMAÇLAR

Bu vizyonu gerçekleştirmek üzere, aşağıdaki amaç ve esaslar benimsenmiştir:

1. Ekonomik gelişme ve rekabetçiliğin artırılması

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler sayesinde, ekonomide serbest piyasa mekanizmasının işleyişi etkinleşmektedir. Dünya ekonomisindeki serbestleşme eğiliminin de etkisiyle pazara giriş-çıkış koşullarının yanı sıra, tedarik, tasarım, üretim, dağıtım, satış, satış sonrası hizmetler ve müşteri ilişkileri de değişime uğramaktadır. Dünya pazarlarındaki değişimi yakından izleyen firmalar ve sonuçta ülkeler için yeni ekonomik gelişme ve açılım fırsatları doğmaktadır. Tüketici taleplerine uyumlu, yenilikçi, kaliteli ve hedef kitleye uygun fiyatla mal ve hizmet sunabilen rekabetçi firmalar küresel pazarlarda hakim olmaktadır.

Küresel ekonomideki bu değişime uygun olarak; ülkemizin rekabet gücünün artırılması amacıyla, Ar-Ge ve yenilikçilik yeteneklerinin güçlendirilmesi ve elektronik ortam dahil iş yapma koşullarının geliştirilmesi yönünde gerekli tedbirler alınacaktır. Özellikle KOBİ'lerin daha uygun koşullarda rekabet ortamına kavuşturulması ve bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin olarak kullanmaları öncelikle ele alınacaktır.

¹ Bilgi Toplumuna Dönüşüm Politika Belgesi, e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulunun 10 Haziran 2004 tarih ve 4 sayılı kararı ile benimsenmiştir.

2. Yaşam kalitesinin yükseltilmesi

Dönüşüm sürecinden amaçlanan, toplumsal refahın artırılması ve toplumun yaşam kalitesinin yükseltilmesidir. Bu çerçevede; vatandaşların, özel sektörün ve toplumun tüm kesimlerinin ekonomik ve sosyal koşullarının iyileştirilmesi için bilgi ve iletişim teknolojilerinin sunduğu imkanlardan en etkin şekilde istifade edilecektir. Toplumun özel ilgiye ve desteğe muhtaç kesimlerinin ihtiyaçları öncelikli olarak göz önünde bulundurulacaktır.

3. İstihdamın artırılması

Bilgi toplumuna dönüşümde istihdam koşulları da değişim geçirmektedir. Yeni iş sahaları ve meslek dalları ortaya çıkmakta, esnek zamanlı ve uzaktan erişimle ofis dışı çalışma yöntemleri geliştirilmektedir. Bu gelişmelere paralel olarak özel sektörde ve kamuda, bilgi ekonomisi kriterlerine uygun nitelikte iş gücü istihdamını özendirerek tedbirler alınacak, bilgi ekonomisini oluşturan yeni iş sahalarının gelişimi teşvik edilecek ve yeni çalışma usullerini destekleyecek düzenlemeler hayata geçirilecektir.

4. Rekabetçi bilgi ve iletişim teknolojileri piyasasının oluşumu

Bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımının yaygınlaşması, kaliteli ve yenilikçi hizmetlerin uygun fiyatla sunumunu gerekli kılmaktadır. Bunun sağlanması için, bilgi ve iletişim teknolojileri piyasasında ürün ve hizmet fiyatlarının rekabetçi piyasa koşullarında oluşması büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda; düzenleyici kurumların gözetiminde, bilgi ve iletişim teknolojileri pazarının her segmentinde rekabetçi bir piyasa yapısının oluşumu ve bu yapının sürdürülebilirliğini sağlamaya yönelik yasal ve idari düzenlemeler yapılacaktır. Ülkemizin, bilgi ve iletişim teknolojileri pazarında bölgesel hizmet merkezi haline dönüştürülmesi için uygun politikalar geliştirilecektir.

5. Şeffaf ve etkin kamu yönetiminin oluşturulması, kamu hizmetleri sunumunun iyileştirilmesi

Kamu yönetiminin etkin, şeffaf ve nitelikli hizmet sunumunun gerçekleştirilmesi, geleneksel kamu yönetimi anlayışında birçok değişikliği zorunlu kılmaktadır. Bunu başarmanın en önemli aracı ise bilgi ve iletişim teknolojilerinden en üst düzeyde istifade ederek; kamu kurumlarının iş süreçlerinin yeniden tanımlanması, ulusal güvenliği ilgilendiren konularda özel düzenlemeler yapma gereği göz önünde bulundurularak kurumlar arası işbirliğinin ve bilgi paylaşımının sağlanması ve kamu hizmetlerinin elektronik ortamda sunulması aşamalarının gerçekleştirilmesidir. Bu amaçla, karar alma süreçlerinin iyileştirilmesi ile etkin ve hızlı kamu yönetiminin oluşturulmasına yönelik e-Devlet projeleri vatandaş ve iş dünyası odaklı hizmet sunumu yaklaşımıyla hızla hayata geçirilecektir. Yerel yönetimlerin, değişen kamu yönetimi anlayışıyla artan önemine paralel olarak, e-Devlet uygulamalarından etkin şekilde yararlanması sağlanacaktır.

6. Bölgesel gelişmenin sağlanması

Bilgi ve iletişim teknolojileri, bölgesel gelişmişlik farklarının azaltılması konusunda büyük fırsatlar sunmaktadır. Özellikle, merkezde sunulan kamu hizmetlerinin kırsal ve uzak

bölgelere yaygınlaştırılması, yerel yönetimlerin hizmet kapasitesinin artırılması, eğitim, sağlık gibi bölgesel gelişmişlik düzeyini etkileyen sosyal altyapının geliştirilmesi için bilgi ve iletişim teknolojileri imkanlarından azami ölçüde yararlanılacaktır.

7. Avrupa Birliğine uyum

Ülkemizin Avrupa Birliğine üyelik sürecinde, bilgi toplumuna dönüşüm kapsamında ihtiyaç duyulan politika ve müktesebat uyumu konusunda gerekli çalışmalar süratle tamamlanacaktır.

IV – TEMEL POLİTİKALAR

Türkiye'nin bilgi toplumuna dönüşümünü sağlamak için belirlenen amaçlara uygun olarak, aşağıda belirtilen temel politikalar çerçevesinde ihtiyaç duyulan hukuki, teknik ve ekonomik düzenlemeler uygun araçlarla hayata geçirilecektir.

1. İş Ortamı ve Girişimcilik

Başta bilgi ve iletişim teknolojileri sektörü olmak üzere, bilgi ekonomisi oluşumunu etkileyen faaliyetlerin daha fazla ekonomik ve sosyal katma değer üretmek üzere geliştirilmesi ve yeni iş alanlarının gelişimine uygun ortam hazırlanması amacıyla, iş yapma ortamını etkileyen ana faktörler gözden geçirilecektir. Bu kapsamda; bürokratik engellerin kaldırılması, fikri hakların korunması, kamu alımları, e-ticaret dahil olmak üzere iş ortamını etkileyen hukuki altyapının geliştirilmesi, yabancı sermayenin özendirilmesi, özelleştirmenin tamamlanması, ekonomide kamunun ağırlığının azaltılması gibi konular öncelikle ele alınacaktır. Bu konularda yapılacak çalışmalarda, kamunun düzenleyici ve politika belirleyici rolünü etkin olarak yürütmesi, başta KOBİ'ler olmak üzere işletmelerin ekonomik verimliliklerinin artırılarak rekabet gücünün geliştirilmesi esas alınacaktır.

2. Ar-Ge, Yenilikçilik ve Sanayi Politikaları

İşletmelerin teknoloji kapasitelerinin ve yenilikçilik için ihtiyaç duydukları desteklerin artırılması, üniversite-sanayi işbirliğinin desteklenmesi ve işletmelere küresel rekabet avantajı kazandıracak sanayi politikalarının geliştirilmesi sağlanacaktır. Yerli üretimin ihtiyaç duyduğu yüksek teknoloji ürünlerinin geliştirilmesine yönelik özel ve kamu araştırma kurumları ve üniversitelerde Ar-Ge projeleri öncelikle desteklenecek ve geliştirilen ürünler, ihtiyaçların giderilmesinde öncelikle kullanılacak ve kullandırılması için gerekli tedbirler alınacaktır.

3. Bilgi ve İletişim Teknolojileri

Bilgi toplumuna dönüşüm sürecinde, bilgi ve iletişim teknolojilerinden etkin biçimde yararlanılması esastır. Bu çerçevede; bilgi ve iletişim teknolojileri sektörünün uluslararası düzeyde rekabet edecek bir yapıda gelişimini sağlayacak, altyapı ve hizmet sunumunda pazarın gelişimini teşvik edecek uygun ekonomik ve hukuki düzenlemeler ile herkesin makul ücretlerle bilgi ve iletişim teknolojilerinin sunduğu imkanlardan yararlanmasına ilişkin politikalar belirlenecek ve uygun mekanizmaları geliştirmek üzere çalışmalar yapılacaktır.

Özellikle, yazılım sektörünün gelişmesi, genişbant erişimin ve katma değerli hizmetlerin yaygınlaştırılması teşvik edilecektir.

4. Sosyal Dönüşüm

Bilgi toplumuna dönüşüm, sadece ekonominin geleneksel mekanizmalarını değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel değişimi de bünyesinde barındıran bütüncül bir olguyu içermektedir. Sosyal ve kültürel yaşam, bilgi ve iletişim teknolojilerinin sağladığı imkanlarla zenginleşmekte, kültürel etkileşim artmakta ve sosyal yaşamı ilgilendiren kararların alınmasında bireysel katkıların önemi ve rolü daha da belirginleşmektedir. Bu kapsamda; sosyal altyapının temel taşları olan eğitim, sağlık ve kültür alanlarında bilgi toplumunun gerekleri yerine getirilecek, dönüşümün etkinliğini artırmaya yönelik tedbirler alınacak ve kazanılacak ekonomik faydaların sosyal yaşama etkin bir şekilde yansıtılması için gerekli çalışmalar yapılacaktır. Yaşam boyu eğitim imkanları sosyal ve kültürel gelişimin aracı olarak değerlendirilecek, gereken altyapı ve fırsatlar toplumun tüm kesimlerine açık olacaktır.

Bilgi toplumu olabilmenin en önemli koşulu, eğitim ve gerekli insan kaynağının planlanması ve yetiştirilmesidir. Bu kapsamda; öncelikle öğretmenler ve geleceğin insan kaynaklarını oluşturacak eğitim çağındaki gençlerin, bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin kullanan bireyler olarak yetiştirilmesi amacıyla eğitim alanında gerekli düzenlemeler yapılacaktır. Bunun yanı sıra, toplumun tüm kesimlerinin, yaşam boyu eğitim yaklaşımı çerçevesinde bilgi toplumunun gerekli kıldığı yeteneklere kavuşturulması sağlanacaktır. Bilgi ekonomisinin gerektirdiği meslek sınıflarında üretime odaklı yeterli sayıda ve yetkinlikte işgücünün yetiştirilmesine özel önem verilecektir.

5. Etkin Kamu Yönetimi

Kamunun, bilgi ve iletişim teknolojilerinden istifade ederek, iş dünyası ve vatandaşlara kaliteli, hızlı, şeffaf, etkin ve güvenilir hizmetler sağlaması esastır. Bu amaçla yerel yönetimler dahil olmak üzere kamuda, öncelikle iş dünyası ve vatandaşın yoğun olarak kullandığı hizmetlerden başlamak üzere; birlikte işleyen, veri paylaşımını esas alan, maliyet etkin ve vatandaş odaklı iş süreçlerinin yeniden tasarlandığı e-Devlet yapısı hızla oluşturulacaktır. Bu yapı oluşturulurken, kişisel bilgilerin güvenliğinin sağlanması için gereken yasal ve idari tedbirler alınacaktır.

V – e-DÖNÜŞÜM TÜRKİYE PROJESİ

Yukarıdaki amaç ve temel politikalar ışığında; Türkiye'nin e-Dönüşümüne ilişkin tüm çalışmalar e-Dönüşüm Türkiye Projesi kapsamında yürütülecektir. Tüm ülkeyi ilgilendiren bilgi toplumuna dönüşüm sürecinde en etkili faktör liderlik ve siyasi kararlılıktır. Hükümet düzeyinde kararlılık ve destek sürdürülecektir. Bu açıdan, gerekli somut adımların atılabilmesi için ihtiyaç duyulan kararlar, hükümet tarafından vakit geçirilmeden alınacak ve hayata geçirilecektir. Kamuda e-Dönüşüm liderliği önemle ele alınacak, kamu bu ilkeler ışığında iş dünyası ve vatandaşlara yol gösterici olacaktır.

En genel anlamıyla Türkiye'nin bilgi toplumuna dönüşümünü hedefleyen e-Dönüşüm Türkiye Projesi'nin ilgili Başbakanlık genelgeleri ve İcra Kurulu kararları çerçevesinde en

etkin biçimde yürütülmesi ve kısa zamanda somut sonuçlar elde edilmesi için çalışmalar gayret ve özveriyle sürdürülecektir.

e-Dönüşüm Türkiye Projesi kapsamında yürütülecek kamu projelerinin finansman ihtiyacının karşılanması amacıyla gerektiğinde yatırım bütçesi içerisinde ayrı bir tahsisat kalemi oluşturulacak ve yıllara sari projelerde proje süresini aksatmayacak şekilde kaynak tahsisi sağlanacaktır.

e-Dönüşüm Türkiye Projesi kapsamında yer alan kamu projelerinin yürütülmesinde, bu politika dokümanında yer alan amaç, ilke ve esaslar gözetilecektir.

e-Dönüşüm Türkiye Projesi'nin hayata geçirilmesinde, Avrupa Birliği tarafından kabul edilen Lizbon Stratejisi ve Türkiye'nin taraf olduğu e-Avrupa Girişimi öncelikle dikkate alınacaktır. Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası tüm program, proje ve çalışmalar, e-Dönüşüm Türkiye Projesi ile uyumlu bir biçimde uygulanacaktır. Başta, e-Avrupa Girişimi olmak üzere, katılım sağlanan tüm çalışmalardan elde edilen tecrübeler Projeye aktarılacaktır.

Türkiye'nin bilgi toplumuna dönüşümünü hedefleyen e-Dönüşüm Türkiye Projesi kapsamında yapılacak çalışmalarda;

1. Proje ve uygulamalarda, herhangi bir teknoloji tercihini öne çıkartmayan ve teknolojik bağımlılık yaratmayan çözümlerin benimsenmesi,
2. Kullanıcı / vatandaş odaklı uygulamaların öncelikle gerçekleştirilmesi,
3. Açık standarda dayalı ürün/hizmetlerin alınması,
4. Mükerrer ve birbiriyle örtüşen yatırımlardan kaçınılması,
5. Uygulama projelerinin mutlak surette bir yapılabirlik etüdüne dayandırılması,
6. Veri paylaşımını esas alan birlikte işleyen sistemlerin kurulması,
7. Yaygın uygulama projelerine, pilot ve/veya aşamalı olarak başlanıp, bu aşamanın sonuçları doğrultusunda ulusal düzeyde yaygınlaştırılması,
8. Doğrudan herhangi bir kamu kurumunun bünyesinde yürütülmesi mümkün olmayan proje ve faaliyetlerin genel koordinatör birim tarafından yürütülmesi,
9. Yapılacak düzenlemelerde ve uygulama projelerinde, kişisel bilgilerin korunması ve ağ güvenliğinin teminat altına alınması,
10. Ürün ve hizmet tedariğinde piyasa mekanizmalarının işlerliğinin sağlanması,
11. Bilgi toplumuna dönüşümün izlenmesi ve uygun politikaların zamanında oluşturulması amacıyla tüm çalışmalarda, izleme ve değerlendirme kriterlerinin belirlenmesi ve bu kriterlere göre ortaya çıkan istatistiki verilerin ve sonuçların duyurulması,
12. İyi bir yönetim modeli oluşturularak, ilgili tüm kesimlerin karar alma süreçlerine etkin katılımının sağlanması; bu amaçla, bilgi toplumuna dönüşüm sürecinde yürütülen tüm proje ve uygulamaların; vatandaşlara, iş dünyasına, kamu kurumlarına, üniversitelere ve sivil toplum örgütlerine mümkün olan en etkin araçlar kullanılarak aktarılması, elde edilen sonuçların dönemselsel olarak kamuoyu ile paylaşılması,

temel ilke olarak alınacaktır.

VI – YÖNETSEL MODEL ve UYGULAMA SÜRECİ

Başbakanlık Genelgesi ile oluşturulan e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu, Projenin en üst seviyede izlenmesi ve yönlendirilmesi ile görevlidir.

Uygulamaya konulan Kısa Dönem Eylem Planı (KDEP) ile hedeflenen temel çalışmaların 2004 sonunda tamamlanmasına gayret edilecektir. Bu politika dokümanı çerçevesinde danışmanlık hizmeti alınarak hazırlanacak strateji, uygulama modeli ve öncelikli projeleri içerecek orta vadeli eylem planı 2005 yılından itibaren yürürlüğe konulacaktır.

Strateji çalışması, bilgi toplumuna dönüşümün temel politikalarına bağlı kalınarak hazırlanacaktır. Bu çalışma, Türkiye'ye özgü analitik bir modeli içerecek şekilde, bilgi toplumu hedefine odaklı ve tutarlı olacak, dünyadaki en iyi uygulamaları yansıtacak, izleme ve değerlendirme kriterlerini belirleyecek ve ilgili kesimlerin rollerini net olarak tanımlayacaktır.

Kalkınma Planları, ilgili kamu politikaları ve kamu kurum ve kuruluşlarınca hazırlanacak stratejik planların, hazırlanacak Bilgi Toplumu Stratejisi ile uyumlu olmasına özen gösterilecektir.

TÜRKİYE'DE e-DÖNÜŞÜM

Dünya Ekonomik Forumu tarafından hazırlanan “Küresel Bilgi Teknolojisi (2004-2005)” başlıklı raporda, ülkelerin bilgi toplumuna geçişteki hazırlıklarını ve bu konudaki çeşitli göstergeleri dikkate alarak hazırlanan bir sıralama bulunmaktadır. Raporda değerlendirmeye alınan 104 ülke arasında ilk üç sırayı Singapur, İzlanda ve Finlandiya alırken, Türkiye 52’nci sırada yer almaktadır.

Tablo 1

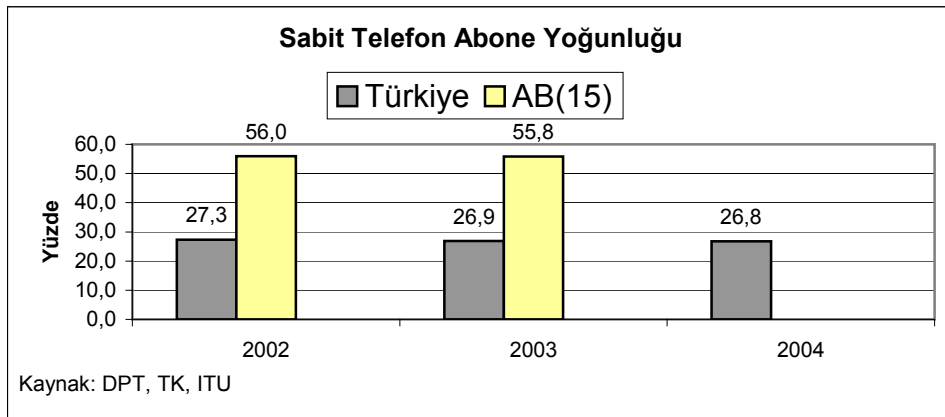
Ülkelerin Bilgi Toplumuna Hazır Olma Durumları
(e-Readiness)

SIRA	ÜLKE	PUAN
1	Singapur	1,73
2	İzlanda	1,66
3	Finlandiya	1,62
4	Danimarka	1,60
5	ABD	1,58
6	İsveç	1,53
7	Hong-Kong	1,39
8	Japonya	1,35
9	İsviçre	1,30
10	Kanada	1,27
...	...	...
52	TÜRKİYE	-0,14
TOPLAM 104 ÜLKE		

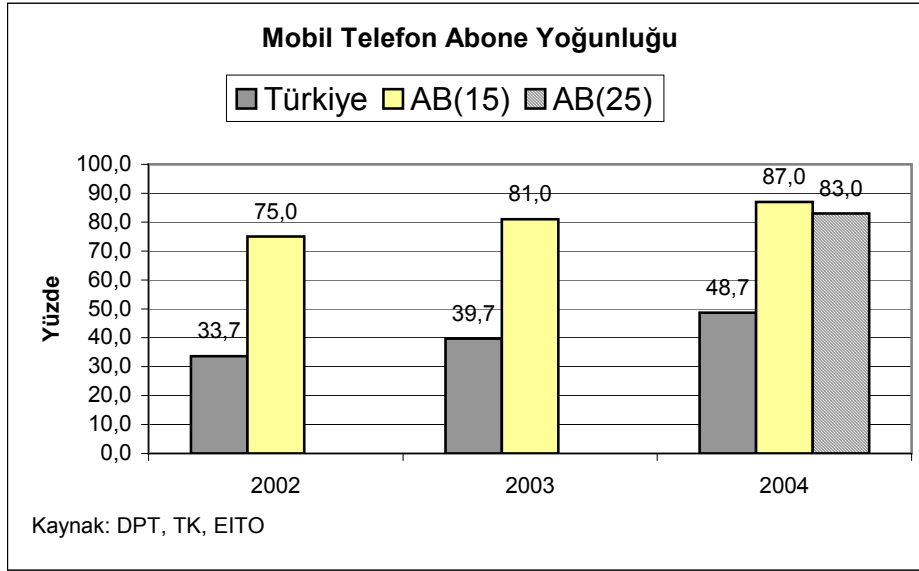
Kaynak: Dünya Ekonomik Forumu

Bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımına ilişkin bazı göstergeler aşağıda sunulmaktadır:

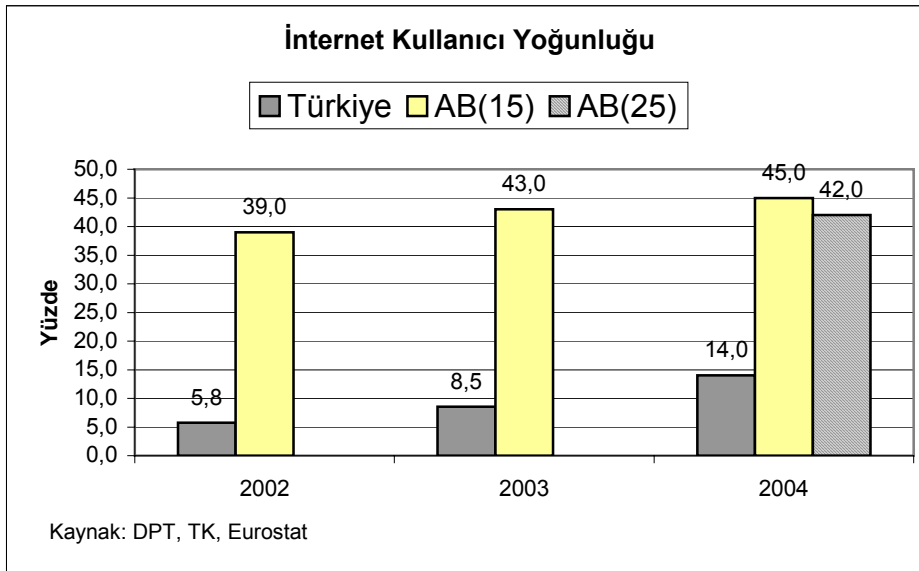
Tablo 2

Tablo 3

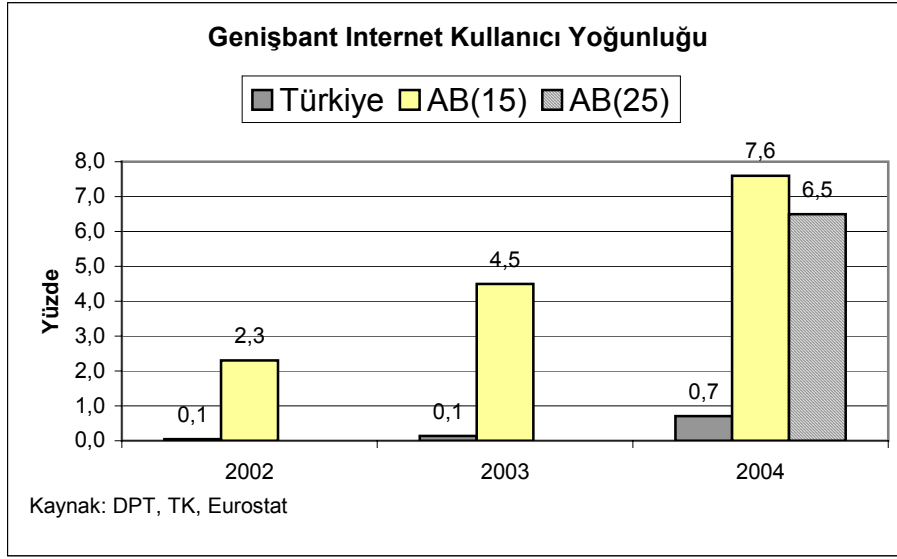
Tablo 4

Türkiye’de de Avrupa genelinde yaşanan sabit telefon aboneleri sayısında doygunluk seviyesine ulaşılması ve mobil haberleşmenin daha yaygın olarak kullanılması eğiliminin etkili olmasının bir sonucu olarak ses iletimi hizmetinde abone sayısında durağanlık gözlenmektedir. 2003 yılında 2002 yılına göre abone sayısında kayda değer bir değişiklik görülmemeyerek 18,9 milyon seviyesinde kalmıştır. 2004 yılında ise abone sayısı 19,1 milyon ve abone yoğunluğu % 26,8 civarında gerçekleşmiştir.

1994 yılından bu yana faaliyette olan GSM şebekesi son yıllarda hızlı bir büyüme göstererek 2003 yılı sonu itibarıyla yaklaşık 27,9 milyona, 2004 yılı sonu itibarıyla ise 34,7 milyon abone ve % 48,7 kullanıcı yoğunluğuna ulaşmıştır.

Tablo 5

Türkiye’de internet kullanım düzeyi AB ülkelerine göre düşüktür. Türk Telekom’un sahip olduğu tekel konumu ile İnternet erişiminde yaşanan düşük hız ve yüksek fiyat sorunu İnternet kullanımının yaygınlaşması önündeki en büyük engel olmuştur. 2004 yılında genişbant internet altyapısında sağlanan gelişmeler ile okullara internet bağlantısı sağlanmasının da etkisiyle genişbant internet kullanımında artış gerçekleşerek 2003 yılına göre 7 kat artmıştır. Yalnız, bu artışa rağmen halen AB ülkelerine göre genişbant internet kullanımı düşük seviyede bulunmaktadır. 2003 yılında 6 milyon olan internet kullanıcı sayısı 2004 yılı sonu itibariyle 10 milyona, abone yoğunluğu ise % 14’e çıkmıştır. Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından ilk defa 2004 yılının Haziran ayında yapılan Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması sonuçlarına göre; hanelerin % 7.02’si İnternete erişim imkanına sahiptir. Bu hanelerin % 83.53’ü İnternet erişimini kişisel bilgisayar üzerinden sağlamaktadır. Modem (normal telefon üzerinden bağlantı) en yaygın kullanılan İnternet bağlantı türüdür. Aynı çalışmaya göre, 2004 yılı Nisan-Haziran dönemi itibariyle 16-74 yaş grubundaki hanehalkı bireylerinin bilgisayar kullanım oranı % 16.80, İnternet kullanım oranı ise % 13.25’ dir.

e-Dönüşüm Türkiye Projesi

58. Hükümet tarafından hazırlanan Acil Eylem Planı’nda e-Dönüşüm Türkiye Projesi’ne yer verilmiş, söz konusu projenin koordinasyonu, izlenmesi, değerlendirilmesi ve yönlendirilmesi ile ilgili olarak DPT Müsteşarlığı görevlendirilmiştir. Bu görevin yerine getirilmesi amacıyla DPT bünyesinde Bilgi Toplumu Dairesi Başkanlığı kurulmuştur. Ayrıca, 27 Şubat 2003 tarihinde yayımlanan 2003/12 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile e-Dönüşüm Türkiye Projesi’nin amaçları, kurumsal yapısı ve uygulama esasları belirlenmiştir.

Devlet Planlama Teşkilatının bilgi birikimi, kamu idari yapılanması içindeki merkezi konumu, uluslar arası kuruluşlarla işbirliğinin sağladığı global vizyon ve makro yaklaşım yeteneğinden güç alan Bilgi Toplumu Dairesi; kamu ve özel sektör kuruluşları ile ilgili sivil toplum kuruluşlarının bilgi ve deneyimlerinden de yararlanarak, Türkiye’nin bilgi toplumuna dönüşümü

yönünde strateji ve politikaların belirlenmesinde ve ülkemizin bu politikalar doğrultusunda hedefine hızlı adımlarla ilerlemesinde koordinasyon görevi üstlenmiştir².

İlgili Başbakanlık Genelgesinde belirtildiği üzere, e-Dönüşüm Türkiye Projesi'nin başlıca hedefi; vatandaşlarımıza daha kaliteli ve hızlı kamu hizmeti sunabilmek amacıyla; katılımcı, şeffaf, etkin ve basit iş süreçlerine sahip olmayı ilke edinmiş bir Devlet yapısı oluşturacak koşulların hazırlanmasıdır.

e-Dönüşüm Türkiye Projesinin yürütülmesinde, projenin hayata geçirilmesi öncesinde yapılan çalışmalardan, bilgi birikiminden ve oluşumlardan yararlanma yaklaşımı benimsenmiştir. Bu yaklaşım çerçevesinde, daha önce ülkemizin e-Avrupa+ Girişimine taraf olmasını takiben başlatılan e-Türkiye Girişimi kapsamında oluşturulan çalışma grupları koordinatörleriyle 28 Mart 2003 tarihinden itibaren yapılan çalışmalar neticesinde, 2003-2004 yıllarını kapsayan Kısa Dönem Eylem Planı (KDEP) hazırlanmıştır. Kısa Dönem Eylem Planının uygulama sonuçlarına ilerleyen bölümlerde yer verilmektedir. KDEP'in uygulanmasını takip eden 2005 yılı için de KDEP'in sonuçları da dikkate alınarak yeni bir eylem planı hazırlanmıştır.

e-Dönüşüm Türkiye Projesinin hayata geçirilmesinden sonra e-Türkiye Girişimi çerçevesinde oluşturulan Çalışma Gruplarının gözden geçirilmesi ile oluşturulan 8 adet Çalışma Grubu KDEP'in hazırlanmasında olduğu gibi 2005 Eylem Planının hazırlanmasında da aktif destek sağlamışlardır. Bu çalışma grupları ile koordinatör kurumlar aşağıda yer almaktadır.

1. Eğitim ve İnsan Kaynakları Çalışma Grubu: Milli Eğitim Bakanlığı
2. Teknik Altyapı ve Bilgi Güvenliği Çalışma Grubu: Ulaştırma Bakanlığı
3. Hukuki Altyapı Çalışma Grubu: Adalet Bakanlığı
4. e-Devlet Çalışma Grubu: Devlet Planlama Teşkilatı
5. e-Ticaret Çalışma Grubu: Dış Ticaret Müsteşarlığı
6. Standartlar Çalışma Grubu: Türk Standardları Enstitüsü
7. e-Sağlık Çalışma Grubu: Sağlık Bakanlığı
8. İzleme Çalışma Grubu: Türkiye Bilişim Derneği

e-Dönüşüm Türkiye Projesi'nin yürütülmesindeki temel prensiplerden birisi olan katılımcılığın sağlanması ve projenin üst seviyede yönlendirilmesi ve izlenmesi amacıyla; kamu, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve üniversite temsilcilerinden oluşan bir "Danışma Kurulu" kurulmuştur. Kısa Dönem Eylem Planı, Danışma Kurulu'nun değerlendirmeleri ve DPT'ye iletilen görüşler

---

² DPT-Bilgi Toplumu Dairesi, bilgi toplumu ile ilgili uluslararası faaliyetleri de koordine etmektedir. Yurtiçi koordinasyon görevlerinin yanı sıra, AB Komisyonu (eAvrupa Girişimi), OECD, Dünya Bankası ve Dünya Bilgi Toplumu Zirvesi Tunus Aşaması ile ilgili faaliyetler de Bilgi Toplumu Dairesi tarafından yürütülmektedir. eAvrupa Girişimi içinde veya onu tamamlayıcı nitelikteki AB programları da (İdareler Arasında Karşılıklı Bilgi Değişimi Programı: "IDA-Interchange of Data Between Administrations" ve Sayısal İçerik Programı: "eContent") DPT-Bilgi Toplumu Dairesi tarafından koordine edilmiştir. Her iki programın uygulama dönemi 2004 yılı sonunda nihayete ermiştir. IDA Programı, IDABC (Birlikte Çalışabilir Avrupa e-Devlet Hizmetlerinin İdareler, İşletmeler ve Vatandaşlara Sunumu) adıyla yeniden başlatılmış olup, Türkiye adı geçen programa Eylül 2005 itibarıyla katılım sağlayacaktır.

doğrultusunda son halini almıştır. Diğer taraftan e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu tarafından benimsenen ve Türkiye'nin bilgi toplumu stratejisine de esas teşkil edecek olan Bilgi Toplumuna Dönüşüm Politika Belgesi ile 2005 yılı Eylem Planı Taslağı da Danışma Kurulu tarafından değerlendirilmiştir.

e-Dönüşüm Türkiye Projesi Kısa Dönem Eylem Planı, 4 Aralık 2003 tarih ve 2003/48 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile hayata geçirilmiştir. Söz konusu Genelge ile, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sn. Doç. Dr. Abdülatif ŞENER başkanlığında, Sanayi ve Ticaret Bakanı, Ulaştırma Bakanı, DPT Müsteşarı ve Başbakan Başmüşavirinden müteşekkil e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu oluşturulmuştur. Gerekli katılımcılığın ve görüş alışverişinin sağlanması için, konu ile ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşlarının da İcra Kurulu toplantılarına katılmaları öngörülmüştür. İcra Kurulu her ay düzenli olarak toplanmakta olup, halen 13. toplantısını yapmıştır. İcra Kurulu toplantılarında esas itibarıyla KDEP'teki gelişmeler ve katılımcıların önerileri doğrultusunda e-Dönüşüm Türkiye Projesi ile ilgili diğer konular ele alınmıştır. İcra Kurulu bu dönemde toplam 10 karar almıştır.

KDEP'in Hedefleri ve Uygulama Sonuçları

2003-2004 yıllarını kapsayan KDEP'te öncelikli olarak, kamu kurumlarınca çevrimiçi hizmetlerin etkin bir şekilde sunulabilmesi için birlikte çalışabilir ve güvenli bilgi sistemlerinin oluşturulmasına yönelik eylemlere yer verilmiştir. Ayrıca KDEP'te yer alan eylemlerin, Acil Eylem Planı'ndaki kamu yönetiminin yeniden yapılandırılması, kamu hizmetlerinde etkinliğin sağlanması ve vatandaşlara yönelik hizmetlere ilişkin eylemler ile bir bütünlük içerisinde olmasına dikkat edilmiştir. Bunun yanı sıra; eAvrupa 2005 Girişimi hedefleri göz önünde bulundurulmuş ve AB müktesebatına uyuma ilişkin hususların da eylemlere yansıtılmasına özen gösterilmiştir.

e-Dönüşüm Türkiye Projesi Kısa Dönem Eylem Planında aşağıda yer verilen sekiz başlık altında 73 eyleme yer verilmiştir.

1. Emeğe dayalı toplumdan bilgi toplumuna; geleneksel üretim-tüketim ekonomisinden bilgi ekonomisine geçişte yol haritası teşkil edecek Bilgi Toplumuna Stratejisi,
2. Düzenleyici ve yasal çerçevenin çizildiği Hukuki Altyapı,
3. Hizmetlerin sunulacağı Teknik Altyapı ve Bilgi Güvenliği,
4. Bilgi toplumunun gerektirdiği insan gücünün planlamasına ve yetiştirilmesine yönelik eylemlerin yer aldığı Eğitim ve İnsan Kaynakları,
5. Hizmetlerin elektronik ortamda, bürokratik engellere takılmadan kolayca sunulmasını hedefleyen e-Devlet,
6. Kurumların birlikte çalışabilir, entegre hizmetler sunmalarına yönelik çalışmalara referans sağlayacak Standartlar,
7. e-Avrupa'da da önemle üzerinde durulan tematik alanlardan e-Sağlık,
8. e-İş ile e-Ticaretin büyüüp, gelişebileceği, KOBİ'leri içerecek şekilde yaygınlaşacağı ortamın hazırlanmasına ilişkin çalışmaları kapsayan e-Ticaret ana başlıklarından oluşmaktadır.

KDEP'in hazırlık sürecinde olduğu gibi, uygulama aşamasında da tüm çalışanların, Devlet Planlama Teşkilatı koordinasyonunda, ilgili tüm kesim ve kurumların katılımı sağlanarak ve bilgi birikimlerinden yararlanılarak, bütüncül bir yaklaşımla sürdürülmesi ve bu şekilde e-Dönüşüm Türkiye Projesi'nin başarıyla yürütülerek bilgi toplumu olma yolunda hızlı ve güvenli adımlarla ilerleyebilmemiz hedeflenmiştir. Kısa Dönem Eylem Planında yer alan eylemlerin tamamlanma durumlarına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 6: Kısa Dönem Eylem Planı Uygulama Sonuçları

	Eylem Adedi	Yüzde
Başlatılmayan	6	8
Başlangıç Aşamasında	1	1
Çalışmaları Devam Eden	32	44
Tamamlanan	34	47
Toplam	73	100
2005 Eylem Planına Aktarılan	19	26

KDEP'in bir yıllık uygulama dönemine ilişkin gelişmeleri içeren ve İcra Kuruluna sunulan Sonuç Raporu www.bilgitoplumu.gov.tr adresinde yayımlanmaktadır. Aşağıda KDEP'te yer alan ana başlıklar itibariyle uygulama sonuçları özetlenmektedir.

Bilgi Toplumu Stratejisi

Türkiye'nin bilgi toplumuna dönüşümünde ulaşması gereken temel hedef ve politikaları ortaya koyan ve bu hedeflere ulaşmak için izlenmesi gereken yöntem ve araçlar ile gerekli olan kaynakları içerecek olan "Bilgi Toplumu Stratejisinin Oluşturulması" eylemine 2005 Eylem Planında da yer verilmiştir. Devlet Planlama Teşkilatı tarafından başlatılan danışmanlık hizmet alımı ihale süreci tamamlanarak, hazırlıkları başlatılan Bilgi Toplumu Strateji Belgesi, 2005 yılı sonunda oluşturulmuş olacaktır. Strateji; bilgi ve iletişim teknolojileri, sosyal dönüşüm, iş ortamı ve girişimcilik, etkin kamu yönetimi konularını kapsayacak, ayrıca, kurumsal yapılanma ve yönetim modeli ile iletişim stratejisi de hazırlanacaktır. Strateji Belgesi, aynı zamanda e-devlet konusunda önceliklendirilmiş eylem planını da içerecektir.

Diğer taraftan, bilgi ve iletişim teknolojileri ve e-devlet uygulamalarının en önemli unsuru olan ve ülkeler açısından büyük bir katma değer yaratan yazılım konusunda Türkiye'nin önde gelen bir merkez haline gelmesi yönünde gerekli olan politikaların katılımcı bir yaklaşımla oluşturulması amacıyla başlatılan çalışmanın Bilgi Toplumu Stratejisi çalışması çerçevesinde yürütülmesi yaklaşımı benimsenmiş ve söz konusu eyleme, hazırlanacak Bilgi Toplumu Stratejisi içerisinde yer verilmesi yönünde düzenleme yapılmıştır.

Teknik Altyapı ve Bilgi Güvenliği

Bilgi toplumuna dönüşümde ihtiyaç duyulan güvenli bir teknik altyapının oluşturulması KDEP'in temel hedeflerinden biri olarak ele alınmıştır. Kullanıcılar, hizmet sunucular ve altyapı işletmecileri gibi ilgili tüm tarafların birlikte çalışabilecekleri ve her bireyin erişimini yeterli seviyede temin edecek güvenli ve güvenilir teknik altyapı, bilgi toplumuna dönüşümün vazgeçilmez unsurudur. Bu amaçla KDEP'in "Teknik Altyapı ve Bilgi Güvenliği" bölümünde 5 adet eyleme yer verilmiştir.

Ulaştırma Bakanlığı tarafından yürütülen "İnternet altyapısının ve kullanımının yaygınlaştırılması" ile "İnternet veri merkezi" eylemleri ve Telekomünikasyon Kurumu tarafından yürütülen "üçüncü nesil mobil sistemlere ilişkin hazırlık çalışmaları" eylemi, ülke genelinde internet ve mobil telekomünikasyon alanında ihtiyaç duyulan teknik altyapının geliştirilmesine yönelik çalışmaları kapsamaktadır. Ulaştırma Bakanlığının sorumluluğundaki eylemler tamamlanarak raporlar hazırlanmıştır. Telekomünikasyon Kurumu'nun sorumluluğunda olan "üçüncü nesil mobil sistemlere ilişkin hazırlık çalışmaları" eylemine ilişkin çalışma başlatılamamış, söz konusu eylem 2005 Eylem Planına aktarılmıştır. TÜBİTAK-UEKAE'nin yürüttüğü eylemler ile akıllı kart ve PKI standartlarının kamuda uygulanmasına yönelik çalışmalar yapılması ve ağ güvenliğinin test edilmesi ve sağlanmasına yönelik bir pilot uygulama geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda, ağ güvenliğinin test edilmesine yönelik olarak RTÜK'ün altyapısı incelenmiş ve güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalar tamamlanmıştır. Akıllı kart ve PKI standartları ile ilgili uluslar arası standartlar incelenmiş ve bu standartların Telekomünikasyon Kurumunun hazırladığı e-imza düzenlemelerinde yer alması sağlanmıştır.

Eğitim ve İnsan Kaynakları

Bilgi toplumu, bilgi ve iletişim teknolojileri ile beraber nitelikli insan kaynağına da ihtiyaç duymaktadır. Etkin şekilde kullanılmayan teknolojiler ve bu teknolojiler yardımıyla üretilmekle birlikte yararlı bir şekilde işlenip kullanılmayan bilgiler, neticede zaman, emek ve kaynak israfına neden olmaktadır. Bilgi, ancak nitelikli insanlar tarafından üretilip, yine nitelikli insanlar tarafından hem günlük yaşamda hem de karar alma süreçlerinde etkin bir şekilde kullanıldığında, bilgi toplumunun gereği yerine gelmiş olacaktır. Bu amaçla; Kısa Dönem Eylem Planında bilgi toplumunun gerektirdiği insan kaynağı planlamasına ve yetiştirilmesine yönelik olarak sekiz eyleme yer verilmiştir.

Bilgi toplumuna geçiş sürecini başlatmış olan ülkemizin bu süreçte en temel unsur olan nitelikli insana duyduğu gereksinim yüksektir. Ülkemiz, genç ve dinamik bir nüfusa sahip olmakla beraber, bu insan kaynağının bilgi toplumunun ihtiyaç duyduğu yüksek niteliklere ulaştırılması en temel zorunluluklardan birisidir. Önümüzdeki yıllarda bilgi toplumunun vaat ettiği refah seviyesine ulaşabilmek için, gelişmiş ülkelere göre yüksek oranda bulunan genç nüfusumuzun çağın gereklerine uygun eğitimi almasının sağlanması özel önem arz etmektedir. Bununla beraber, mevcut iş gücünün eğitim düzeyi de yükseltilmelidir. İşgücü içindeki okur yazarlık düzeyini yükseltirken, aynı zamanda bilgisayar okur yazarlığının da her kesime kazandırılması bir zorunluluktur.

Bu bölümde yer alan eylemlerle, bilgi teknolojilerine dayalı eğitim sistemlerinin yenilenmesi ve yaygınlaştırılması, okullarda öğretmenler ve öğrencilerin İnternete ve çoklu ortam kaynaklarına

uygun düzeyde erişimi, öğretmenlerin yeni teknolojileri kullanma becerilerini artırmaları, özürllüleri de içerecek şekilde tüm kesimlerin yaşam boyu eğitim yaklaşımıyla hazırlanacak eğitim portalından yararlanmaları ve bilgi toplumunun gerektirdiği insan kaynağı planlamasının yapılması amaçlanmıştır.

“Bir okulu dünyaya aç – internete bağla” kampanyası amacıyla yönelik olarak Türkiye genelinde 42.534 eğitim kurumuna, 2005 yılı sonuna kadar ADSL güvenli İnternet erişimi ve hizmetleri sağlanacaktır. Temmuz 2005 itibarıyla, MEB’e bağlı 20.350 eğitim kurumunun ADSL İnternet erişimi sağlanmıştır. İlköğretim okullarına 4.000 Bilgi Teknolojisi Sınıfı kurulmasına ilişkin ihale çalışmaları ve okullarda kullanılacak Eğitim Portalı için hazırlık çalışmaları 2005 yılı içinde tamamlanacaktır. Diğer taraftan, ilköğretim ve ortaöğretim okullarında bulunan bilgi teknolojisi sınıfları ve buna bağlı iletişim araçlarından; bu kurumlara devam eden öğrencilerle birlikte bu teknolojilerin bulunmadığı diğer kurumlarda çalışan personel, öğrenciler ve çevre halkının yararlanmasına ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Eğitimde kalite ve verimliliğin artırılması amacıyla, bilgi teknolojilerinin etkin ve yararlı şekilde kullanılmasına yönelik olarak ilköğretim sınıflarını kapsayan bazı derslerin müfredatlarının çağın gerekleri ve teknolojilerine uygun hale getirilmesi ve yenilenmesi çalışmaları tamamlanmış ve kamuoyuna duyurulmuştur. Bununla birlikte, Hizmetiçi Eğitim Daireleri aracılığı ile bilgisayar okur yazarlığı, İnternet kullanımı ve çağdaş eğitim araçlarının kullanımı konularında eğitimler verilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Halk Eğitim Merkezleri, özel sektör eğitim kurumları ve uluslar arası bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) şirketlerindeki (Microsoft, Cisco vb.) kurslar ile birçok kursiyere ulaşılmaktadır. MEB bünyesinde yürütülecek ECDL çalışması da eğitim sisteminde sertifikasyon çalışmaları için temel oluşturacaktır. Bu çalışmanın temel hedefi MEB’e bağlı tüm öğretmenlerin ve öğrencilerin ECDL müfredatına uygun eğitim almaları ve ECDL uygulamalarına uygun sınavlardan geçerek sertifika sahibi olmalarıdır. MEB tarafından bilişim teknolojileri eğitimcilerinin öncelikli olarak sertifika sahibi yapılmaları öngörülmektedir.

Tüm bu çalışmalar ile eğitim sistemimizin ihtiyaç duyduğu bilgi teknolojileri altyapısının geliştirilmesi ve nitelikli insan gücünün temini amaçlanmaktadır. Söz konusu teknolojileri kullanacak öğretmen ve öğrencilerin eğitimleri için başlatılan çalışmalar ise sürdürülmektedir.

Hukuki Altyapı

e-Dönüşüm Türkiye Projesi kapsamında yürütülecek e-devlet çalışmalarında, kamu hizmetlerinin; başta İnternet olmak üzere bilgi çağının gerektirdiği elektronik ortam aracılığıyla sunulması amaçlanmaktadır. Ancak, e-devlet sadece var olan hizmet sunum tarzları korunarak ve elektronik araçlar devreye sokularak hizmet sunumunun hızlandırılması olmayıp; aynı zamanda hizmet sunuş tarzlarının ve alışkanlıklarının değiştirilmesini de içeren kapsamlı bir dönüşümü gerektirmektedir.

Devletten devlete (G2G), devletten vatandaşa (G2C), devletten iş alemine (G2B) ve iş aleminden vatandaşa (B2C) sunulacak hizmetler; bir takım bilgi alış verişleri, alım satımlar, para transferleri, fikir ve irade beyanları, değişik sözleşmeler ve kontratlar içerecektir. Bütün bu etkileşimler (interaction) ve mübadelelerin (transaction) hukuk alanında sonuç doğurabilmesi,

örneğin mülkiyet ve hak transferini sağlaması, resmi bir süreci başlatabilmesi veya durdurabilmesi ancak söz konusu işlemlere hukuki sonuç yaratacak “yetkinliğin” kazandırılması ile mümkün olur. Öte yandan, insan unsurunun olduğu her süreçte hak ihlalleri ve suiistimaller de olacağı için bu ihlallerin hukuk tarafından bir “müeyyide”ye bağlanması gerekir. e-Dönüşüm sürecindeki işlemlerin böyle bir “yetkinlik” ve “müeyyide” ile donatılması, uygun hukuki alt yapının gerçekleştirilmesine bağlı olacaktır.

Hukuki altyapının teknolojik gelişmelere paralel olarak hazırlanmaması, yani hukukun teknolojiyi geriden takip etmesi, hak ve menfaat ihlalleri ile cezai sorumlulukların etkin şekilde tanımlanmaması kargaşaya yol açacaktır.

Söz konusu mahsurların oluşmaması için öngörülen düzenlemelerin yanı sıra, bilgi toplumunun teknik altyapısını oluşturan telekomünikasyon sektöründe rekabetçi bir yapının tesis edilmesi için sektörün gelişen ihtiyaçlarına yanıt verebilecek ve AB müktesebatıyla uyumlu bir yasal çerçeve oluşturulması amacıyla yer verilen düzenlemelerle birlikte Kısa Dönem Eylem Planında 13 eylem hukuki alt yapı bileşeni olarak mütalaa edilmiştir.

Bu kapsamdaki, “Elektronik İmza Kanunu” ve “Bilgi Edinme Hakkı Kanunu” ile ilgili eylemler gerçekleştirilmiş olup, her iki kanun da Resmi Gazete’de yayımlanış tarihlerinden 6 ay sonra yürürlüğe girmesi öngörülmüştür.

Buna göre; “Bilgi Edinme Hakkı Kanunu” 24.4.2004 tarihinde, “Elektronik İmza Kanunu” da 23.7.2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bilgi Edinme Hakkı Kanununun uygulanmasına ilişkin esas ve usulleri belirleyen yönetmelik 27.4.2004 tarihinde yayımlanmıştır. İlgili mevzuat hükümleri doğrultusunda Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu oluşturulmuştur. Diğer taraftan, kamu kurum ve kuruluşları da bilgi edinme birimlerini kurmuşlardır. Elektronik İmza Kanununda öngörülen ikincil mevzuatla ilgili çalışmalar da tamamlanarak ilgili Yönetmelik ve Tebliğ 6.1.2005 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir³.

Elektronik ortamdaki sözleşmelerin tanınması için çalışma yapılması ile ilgili düzenleme “Elektronik İmza Kanunu” içerisinde değerlendirilmiş olup, eylemle istenilen sonuca ulaşılmıştır. İlgili kanunun 5. maddesinde “güvenli elektronik imza, elle atılan imza ile aynı ispat gücüne sahiptir” hükmü getirilmiş, ayrıca Kanunun 22 ve 23. maddeleri ile Borçlar Kanunu ve Hukuk Usulu Muhakemeleri Kanununun sözleşmelerin geçerliliği ile ilgili maddelerine eklemeler yapılarak, “elektronik imza ile oluşturulan elektronik verilerin senet hükmünde” olduğu yönünde düzenleme yapılmıştır.

Bilgi ve iletişim teknolojileri alanına özgü suç ve cezaların belirlenmesi çalışması 12 Ekim 2004 tarih ve 25611 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda bilişim alanında suçlara yer verilmek suretiyle tamamlanmıştır. Kanunun ilgili maddeleri 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir. İnternet yoluyla işlenecek suçların önlenmesi ve cezalandırılması

³ Elektronik imza ile ilgili olarak idari yapılanma da tamamlanmış olup, 18 Temmuz 2005 tarihinde biri kamu kuruluşlarına sertifikasyon hizmeti verecek olan Kamu Sertifikasyon Merkezi ikisi özel sertifika hizmet sağlayıcısı olmak üzere 3 Kuruluşun yetkilendirilmeleri tamamlanmış ve Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Abdüllatif ŞENER’e verilen ilk elektronik sertifika ile elektronik imza uygulaması başlatılmıştır.

amacıyla hazırlanacak tasarı için bir komisyon kurulmuş, söz konusu komisyon çalışmalarına başlamıştır.

“Elektronik Ortamda Fikri Hakların Korunması İçin Tedbir Alınması” ile ilgili eylem çerçevesinde 12.3.2004 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan 5101 sayılı kanun ile düzenlemelere gidilerek bu alanda mevzuatta yer alan eksikler giderilmiştir. Diğer taraftan 26.6.2004 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5194 sayılı Kanunla da; fikri haklar konusunda yargının işleyişine ve bu alanda uygulanacak yaptırımlara ilişkin yeni düzenlemeler getirilmiştir.

“Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun” tasarısı taslağına ilişkin çalışmalar tamamlanarak 1/6/2004 tarihi itibarıyla Başbakanlığa gönderilmiş olmakla beraber Taslak, Başbakanlığın 14.03.2005 tarih ve 1113 sayılı yazısı gereği Adalet Bakanlığına iade edilmiş olup, halen Tasarı üzerinde çalışmalara devam edilmektedir.

İnternet servis sağlayıcılarının görev, yetki ve sorumlulukları ile ilgili düzenlemelerin bir kısmı “Elektronik İmza Kanununda” düzenlenmiş ve eylem bu kısım itibarıyla tamamlanmıştır. Eylemin İnternet yoluyla işlenen suçlarda servis sağlayıcıların konumu ile ilgili kısmı ise Adalet Bakanlığınca oluşturulacak komisyon tarafından ele alınacaktır.

Ulusal Bilgi Güvenliği Kanununun çıkarılmasına ilişkin eylemle ilgili olarak herhangi bir çalışma başlatılmamıştır.

“Elektronik Haberleşme Yasası” taslağının tümü üzerinde çalışmalar tamamlanmıştır. Taslağına ilişkin ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerinin alınması süreci tamamlanmış ve Taslak Başbakanlığa iletilmiştir.

Ara Bağlantı ve Erişim Yönetmeliği, Ortak Yerleşim ve Tesis Paylaşımına İlişkin Usul ve Esasların Belirlendiği Tebliğ, Telekomünikasyon Sektöründe Kişisel Bilgilerin İşlenmesi ve Gizliliğin Korunması Hakkında Yönetmelik ve Numaralandırma Yönetmeliği çıkarılmıştır. Ayrıca internet protokolü üzerinden ses taşınmasına da izin veren Uzak Mesafe Telefon İşletmeciliğine ilişkin yönetmelik değişikliği 13 Nisan 2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ağustos 2005 itibarı ile bu kapsamda 44 işletmeci yetkilendirilmiştir. Telekomünikasyon sektöründe tüketici hakları, yerel şebekenin erişime açılması ve yetkilendirme düzenlemeleri yapılmıştır. Kablo TV şebekesinin erişime açılması hakkındaki yönetmelik yürürlüğe girmiş olmakla beraber geçiş hakkı düzenleme hazırlanması çalışmalarına devam edilmektedir.

Toplumun tüm kesimlerinin bilgi toplumunun sunduğu imkanlardan yararlanabilmesi amacıyla, kamu hizmeti niteliğini haiz, ancak işletmeciler tarafından karşılanmasında mali güçlük bulunan evrensel hizmetin sağlanması, yürütülmesi ve elektronik haberleşme sektöründe evrensel hizmet yükümlülüğünün yerine getirilmesine ilişkin usul ve esasları belirleyen 16 Haziran 2005 tarihli ve 5369 sayılı Evrensel Hizmet Kanunu yürürlüğe girmiştir.

Standartlar

Ortak norm ve standartların belirlenmesi ve kullanılması, e-devlet uygulamalarının dayandığı temel unsurlardan birisidir. Kurumların birlikte çalışabilir, güvenilir, entegre hizmetler sunabilmesinde üzerinde anlaşılmiş esasların oluşturulması çok önemlidir. Bu kapsamda, Kısa Dönem Eylem Planında, birlikte işlerlik esaslarının belirlenmesi, sağlık alanında kullanılacak standartların ortaya konması, teknik altyapıda güvenlik ihtiyaçlarının saptanması gibi eylemler yürütülmektedir. Önümüzdeki dönemde, yürütülmekte olan çalışmaların da yönlendirmesiyle, elektronik kayıt yönetimi, veri paylaşımı, metaveri (metadata) gibi alanlarda çalışmalar sürdürülecektir.

Bu bölümde yer alan eylemle ihtiyaç duyulan konularda standartların belirlenmesi ve eğer dünyada benzer uygulamalar var ise bu standartların Türk Standardı haline getirilmesi için iş programına alınıp standartların uygulanabilmesi hedeflenmiştir. Bu doğrultuda TSE bünyesindeki çalışmalar, Kurumun mevcut çalışma süreçleri çerçevesinde yürütülmektedir. Kuruluşun 2004-2005 döneminde hazırlayacağı standartlar eylem planındaki ihtiyaçlar dikkate alınarak belirlenmiştir.

e-Devlet

Kısa Dönem Eylem Planında e-devlet bölümünde 23 eylem yer almaktadır. Bunlardan 10'u, doğrudan doğruya herhangi bir kamu kuruluşunun faaliyet alanına ait olmayıp, yatay düzenleme gerektirmektedir. Dolayısıyla, söz konusu eylemlerin uygulanması, aynı zamanda KDEP'in genel koordinatörü olan Devlet Planlama Teşkilatının sorumluluğuna verilmiştir.

KDEP hazırlık sürecinde, e-devlete ilişkin eylemler belirlenirken, aşağıdaki ihtiyaçlardan hareket edilmiştir:

- 1) Kamu kurumlarının veri paylaşarak, birlikte çalışabilmelerini sağlayacak altyapı oluşturulmalıdır,
- 2) Hizmetlerin çevrimiçi sunumunda ortak standart ve normlar oluşturulmalıdır,
- 3) Gerçekleşmeler doğru ölçümlenmelidir,
- 4) Hizmetlere erişim yaygınlaştırılmalıdır,
- 5) Sonuç olarak; tüm çevrimiçi hizmetlerin ortak bir platformda (e-devlet portalında) sunumu sağlanmalıdır.

Dolayısıyla, e-devlete ilişkin olarak belirlenen her bir eylemde, yukarıda sayılan ihtiyaçların birine ya da birkaçına cevap bulmak mümkündür. Bundan başka, eylemlerin kamu yönetim reformu hazırlıkları açısından da uyumlu olmasına özen gösterilmiştir. Bu çerçevede; açık ve şeffaf, katılımcı, kullanıcının ihtiyaçlarını gözeten ve etkin kamu yönetimi anlayışı eylemlere yansıtılmaya çalışılmıştır.

Eylemlerin gerçekleşme durumlarına ilişkin olarak genel bir değerlendirme yapmak gerekirse, büyük bir kısmında sonuç aşamasında geldiğini ifade etmek mümkündür. Bazı eylemlerin gerçekleşme durumları, diğer bazı eylemlerdeki ilerlemelere bağlı olmaktadır. Örneğin; oluşturulacak bir e-devlet portalına temel oluşturulması açısından, öncelikle kamu kurumlarının bilgi paylaşımını mümkün kılacak düzenlemenin yapılması gerekmektedir.

Başta kamu kurum ve kuruluşları olmak üzere, kamuya elektronik ortamda hizmet sunan tüm kuruluşlar arasında birlikte çalışılabilirliğin sağlanması ve bu çerçevede; yetki ve sorumluluklar, esas ve prensipler, yöntem ve kriterler ile teknik standartların belirlenmesine yönelik hazırlanan Birlikte Çalışılabilirlik Esasları Rehberi, 2005/20 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile hayata geçirilmiştir. Kamu kurum ve kuruluşlarının işlemlerinde tek bir numara kullanmalarına yönelik çalışmalar neticesinde gerçek kişiler için T.C. Kimlik Numarasının, tüzel kişilerde de Vergi Numarasının tek numara olarak kullanılması esası benimsenmiştir. Bu çerçevede İçişleri Bakanlığı ve kamu kurum ve kuruluşları arasındaki numara eşleştirme çalışmaları büyük ölçüde tamamlanmıştır. Aynı şekilde Türkiye’de yerleşik yabancılara tek kimlik numarası verilmesi ve adres kayıt sisteminin entegrasyonuna yönelik çalışmalar da Nüfus Hizmetleri Kanunu Tasarısı Taslağında yer alan hükümler doğrultusunda MERNİS kapsamında gerçekleştirilecektir. MERNİS Kimlik Paylaşım Sistemi çalışmaları tamamlanarak ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının hizmetine sunulmuştur.

Diğer taraftan, kamu kurum ve kuruluşlarına bilgi ve iletişim teknolojisi yatırım tekliflerinin hazırlanması safhasında yol göstermek üzere geliştirilen Bilgi ve İletişim Teknolojisi Projeleri Hazırlama Kılavuzu, 8 Temmuz 2005 tarihli ve 2005/3 sayılı Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı Genelgesi ile 2006-2008 Dönemi Yatırım Programı Hazırlama Rehberi’nde yayımlanmıştır.

Bilgi toplumu ölçütlerinin belirlenmesi ve ilgili istatistiklerin üretilmesi eylemi çerçevesinde Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından 2004 yılı Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Anketi gerçekleştirilmiş, çalışmanın sonuçları AB üye ülkeleri ile eş zamanlı olarak 15.10.2004 tarihinde DİE tarafından Haber Bülteni şeklinde yayımlanmıştır.

Vergi beyanı, tahakkuku ve ödemelerinin elektronik ortamda yapılmasına yönelik hukuki değişikliklerin tamamlanmasının ardından tam otomasyona geçmiş vergi dairelerinde 2004 yılı Ekim ayı itibariyle Katma Değer Vergisi Beyannameleri (1 ve 2 no.lu), Özel Tüketim Vergisi Beyannamesi (2a beyannamesi hariç), Muhtasar Beyanname, Damga Vergisi Beyannamesi, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi Beyannamesi, Özel İletişim Vergisi Beyannamesi ve Şans Oyunları Vergisi Beyannamesi için, 2005 yılı itibariyle de Gelir ve Kurumlar vergisi için vergi beyannamelerinin elektronik ortamda iletilmesine başlanmıştır.

Kamu internet erişim noktaları pilot uygulamalarının gerçekleştirilmesi eylemi çerçevesinde toplam 6 ilde 11 kiosk ve 5 ilde bilişim merkezleri açılmıştır. 8 ilde ise çalışmalar neticelenmek üzeredir.

Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sisteminin oluşturulabilmesi için hangi bilgilerin hangi kurumlar tarafından tutulacağı ve paylaşılacağı ile, bilgi ve belge değişim standartlarının belirlenmesi ve mevcut durumun ortaya konması amacıyla hazırlanan Rapor, kamuoyunun görüşleri alınarak Ocak 2005 tarihinde tamamlanmıştır. Raporda, ülkemizdeki ve dünyadaki Coğrafi Bilgi Sistemi çalışmaları incelenmiş, detaylı mevcut durum analizleri yapılmış, sorunlar belirlenmiş, beklentiler ortaya konmuş, 2005 yılı Uygulama Planı önerisi getirilmiştir.

5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun ve buna bağlı olarak hazırlanan yönetmeliğin 6 Ocak 2005 tarihinde yürürlüğe girmesiyle birlikte, kamu kurum ve kuruluşlarının kendi aralarında ve kamu dışı unsurlarla (vatandaşlar ve şirketler) iletişimlerinde yeni bir dönem başlamıştır. Bu kapsamda, kamuda elektronik imza kullanımının gerçekleşmesine yönelik olarak, kamu çalışanlarına elektronik sertifika hizmeti sağlamak üzere TÜBİTAK – UEKAE tarafından

işletilen Kamu Sertifikasyon Merkezi, Telekomünikasyon Kurumu tarafından 30 Haziran 2005 tarihinde yetkilendirilmiştir. Merkezi kamu sertifikasyon düzenlemesi ile bazı kamu kurum ve kuruluşlarının birbirinden bağımsız e-imza altyapısı oluşturma girişimlerinin önüne geçilerek kaynak israfı önlenmiştir.

e-Devlet Portalının teknik altyapısının kurulması görevi e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu kararı çerçevesinde Bakanlar Kurulu kararı ile Türk Telekomünikasyon A.Ş.'ye verilmiş, Türk Telekomünikasyon A.Ş. tarafından ihaleye çıkmıştır.

Dış ticarete kullanılan belgelerin elektronik ortama taşınması, kamuda elektronik kayıt yönetimi gibi hususlardaki çalışmalar ise e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulunca görevlendirilmiş kuruluşlar tarafından sürdürülmektedir.

e-Dönüşüm Türkiye Projesi hakkında kamuoyunun bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi amacıyla projeye ilişkin tüm gelişmeler, İcra Kurulu kararları, ilgili mevzuat ile yurt içi ve yurt dışı kaynaklı belge ve raporlar DPT-Bilgi Toplumu Dairesi tarafından hazırlanan ve güncellenen “www.bilgitoplumu.gov.tr” web adresinde yayımlanmaktadır. Ayrıca, e-devlet ve bilgi toplumuna yönelik etkinlikler düzenlenmekte ve düzenlenen etkinliklere aktif katılım sağlanmaktadır. Bu kapsamda; Türkiye İktisat Kongresinde e-devlet sergisi düzenlenmesi, CeBIT 2004 fuarı, Bilişim Zirvesi 04 ve Türkiye Bilişim Kurultayına katılım bu amaç doğrultusunda yürütülen etkinliklerden bazılarıdır.

e-Sağlık

Bilgi ve iletişim teknolojileri, sağlık hizmetlerinin; bölgeler ve sosyo-ekonomik gruplar arası sağlık düzeyi farklılıklarını azaltıcı, eşitlik ve hakkaniyet içinde, halkın ihtiyaç ve beklentilerine uygun, hasta haklarına saygılı, kaliteli, ulaşılabilir, etkin ve verimli bir şekilde sunulmasında önemli imkanlar sağlayan bir araçtır. Tüm dünyada, e-sağlık alanında yürütülen çalışmalar öncelikle ele alınmakta, bilgi ve iletişim teknolojilerinin getirilerinden yararlanabilme imkanı üzerinde önemle durulmaktadır.

Bu kapsamda, Sağlık Bakanlığı bünyesinde Türkiye Sağlık Bilgi Sistemi (TSBS) çalışmaları başlatılmıştır. Bu çalışmalar, e-Dönüşüm Türkiye Projesi ile birlikte koordinasyon içerisinde yürütülmektedir. TSBS içerisinde yürütülen çalışmalar sonucunda TSBS Eylem Planı hazırlanmış ve bu eylem planı, e-sağlık eylemlerinin oluşturulmasına temel teşkil etmiştir.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin sağlık alanında uygulanması, yaygınlaştırılması ve bu alanda yetişmiş insan kaynağının oluşturulması, yakın gelecekte uygulanması planlanan aile doktorluğu bilgi sistemi ve elektronik sağlık kayıtları gibi kapsamlı sistemlerin sürdürülebilirliği açısından önem arz etmektedir. Ayrıca hastanelerde sunulan sağlık bakım hizmetlerinin belirli standartlar (Uluslar arası Hastalık Sınıflaması-ICD-10, Tanıya Dayalı Gruplama) dahilinde izlenmesi, değerlendirilmesi ve sosyal güvenlik sistemi ile entegrasyonu genel sağlık sigorta sisteminin vazgeçilmez unsurlarından birisini oluşturmaktadır.

Sağlık bilgi sistemlerinin geliştirilmesi için esas teşkil edecek çalışmalar e-sağlık eylemlerinin temelini oluşturmaktadır. Bu bağlamda “sağlık bilişimi alanında geliştirilen standartların saptanması”na ilişkin çalışmalar tamamlanarak bir rapor hazırlanmıştır.

“Tıbbi sarf malzemesi sınıflandırma sistemi ve barkod etiketleme standartlarının uygulanması” eylemi ile ilgili dünyada yaygın kabul gören Global Nomenclature for Medical Devices (GMDN) sistemine ilişkin çalışmalar Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğünce yürütülmektedir. GMDN adlandırma sistemi Türkçe’ye çevrilmiştir. GMDN ve/veya benzeri bir sistem ile her ürün için tekil tanımlayıcı barkod ile beraber kullanımı ve tıbbi malzeme yönetim sisteminin geliştirilmesine yönelik bir çalışma başlatılmıştır.

Aile Doktorluğu Bilgi Sistemi için ICD-10, ATC (Anatomic Therapeutic Chemical Classification) kodları ve Bütçe Uygulama Talimatı kodlarının uygulanmasına yönelik düzenleme çalışması başlatılmıştır. Elektronik Sağlık Kayıtlarının oluşturulmasına temel teşkil edecek Aile Doktorluğu Bilgi Sistemi çalışmaları ICD-10 standardı esas alınarak geliştirilmekte olup ihalesi sonuçlanmıştır. Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Pilot il seçilen Düzce’de kurulum çalışmaları tamamlanmış ve uygulamaya geçilmiştir.

“Sağlık bakım hizmeti veren ve ödemelerini yapan kurumlar arasında klinik ve idari verilerin elektronik olarak iletişimini sağlamak için gerekli standartların geliştirilmesine yönelik çalışma yapılması”, “Ulusal Elektronik Hasta Kayıtlarında yer alacak klinik verilerin kodlanması ile ilgili kontrollü tıbbi terminolojilerin belirlenmesi”, “Ulusal Elektronik Hasta Kayıtları’nda yer alacak klinik verilerin kodlanması ile ilgili kontrollü tıbbi terminolojilerin uygulanma ve yaygınlaştırma planlarının geliştirilmesi” ve “Ayakta ve yatarak tedavi gören hastalar için Ulusal Vaka Bileşimi Sınıflandırma Sistemlerinin geliştirilmesi” eylemleri; Sağlık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, DPT ve Hacettepe Üniversitesi ile yürütülen çalışmalar ve imzalanan protokol çerçevesinde projelendirilmiştir. Projenin hayata geçirilmesi ile e-sağlık alanında önemli ilerlemeler kaydedileceği öngörülmektedir.

“Kişisel sağlık kayıtlarının erişim denetimi (e-imza) ve gizlilik ihtiyaçlarının belirlenmesi” eylemine ilişkin Kamu Sertifikasyon Yapısının oluşturulması ile görevlendirilen TÜBİTAK-UEKAE’ye e-imza kullanımı planlanan proje bilgileri iletilmiştir.

“Sağlık verilerinin modellenmesi için Veri Modeli Analizi yapılması, bu modellerin uyarlanabilirliğinin saptanması ve Türkiye için bir bağlamsal (Contextual) model ile ulusal sağlık verileri kavramsal (conceptual) ve mantıksal veri modellerinin oluşturulması” eylemi ile ilgili Dünya Bankası destekli “Sağlıkta Dönüşüm Programına Destek Projesi”nden yararlanılmaktadır.

“Bireysel bazda toplanacak Ulusal Minimal Sağlık Veri Setlerinin belirlenmesi ve Ulusal Sağlık Veri Sözlüğü hazırlanması” eylemine ilişkin Aile Hekimliği sisteminde toplanacak veri seti belirlenmiştir. Ulusal sağlık veri sözlüğü hazırlığı, Sağlık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Hacettepe Üniversitesi arasında imzalanan protokol çerçevesinde projelendirilmiştir.

Sağlıkta Dönüşüm Programı ve e-Dönüşüm Türkiye Projesi e-Sağlık faaliyetleri çerçevesinde gelecek ihtiyaçlar dikkate alınarak “e-Sağlık Proje Teklifi” hazırlanmış ve ITU (International Telecommunication Union)’a sunulmuştur. Proje teklifi, ITU tarafından kabul edilmiş ve Aralık 2003’te Cenevre’de gerçekleştirilen Dünya Bilgi Toplumu Zirvesi basın bildirgesinde (Türkiye’nin e-Sağlık Projesi-Turkey’s e-Health Project) yayınlanmıştır. ITU e-strateji direktörü ve e-sağlık uzmanı Sağlık Bakanlığı uzmanlarıyla birlikte bir dizi çalışma gerçekleştirmiştir. Sağlık Bakanlığı bünyesinde yürütülen tüm bilgi ve iletişim teknolojileri projeleri gözden geçirilmiştir. (TSBS, e-sağlık, Sağlık Bilgi Sistemleri vb.). e-Sağlık projesinin uygulamaya

yönelik önemli bir adımı olan “Türkiye e-Sağlık Strateji ve Uygulama Planı” hazırlanmış olup, Plan çerçevesinde Ulusal Sağlık Bilgi Sisteminin kurulmasına ilişkin teknik şartname hazırlanmış ve ihale aşamasına gelinmiştir.

e-Ticaret

Günümüzde tüm dünyada yaşanan ekonomik entegrasyon sürecinde, ülkeler arasındaki ticari sınırlamalar kalkmaktadır. Bu yeni ekonomik düzende, yeni pazarlara kolayca erişebilme ve ticari işlemleri hızlandırma gibi bir çok faydalar sağlayan elektronik ticaretin payı giderek artmaktadır. Ülkemizin elektronik ticaret yardımıyla küreselleşen pazardan daha fazla pay alması ve tüm işletmelerin, özellikle de KOBİ’lerin, rekabet gücünün artırılması için Kısa Dönem Eylem Planında Türkiye’de e-ticaretin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasına yönelik 6 eyleme yer verilmiştir.

Ülkemizdeki firmaların e-ticaret kullanımı, henüz küresel pazarda etkin yer almalarını sağlayabilecek düzeyde değildir. Bununla birlikte, e-ticaretin işletmeler ve özellikle KOBİ’ler için sunduğu fırsatlar ilgili tüm kesimler tarafından kabul edilmekte ve bunlardan faydalanmak için çalışmalar yapılmaktadır.

e-Ticarete ilişkin olarak KDEP’te yer verilen eylemler ile; tüm şirket bilgilerinin tutulacağı Şirket Sicil Kayıt Sisteminin kurulması, elektronik ticareti yaygınlaştırmaya yönelik olarak e-ticaret ve e-iş bilincinin oluşturulması, e-ticaret hazırlık değerlendirme hizmetlerinin verilmesi, e-ticaret bilgi havuzu oluşturulması ve dış ticarete kullanılan bilgi ve belgelerin elektronik ortamda paylaşılması ile elektronik belgenin yaygınlaştırılması amaçlanmıştır. Bu amaçlara ulaşıldığında, ülkemizde elektronik ticaretin gelişmesi ve yaygınlaşması için uygun ortam oluşturulmuş olacaktır.

Şirket bilgilerinin tutulacağı Şirket Sicil Kayıt Sistemi ile ilgili olarak TOBB tarafından geliştirilmekte olan “Ticaret Sicili Arşiv ve Otomasyon Sistemi” ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan Sanayi.NET Bilgi Sistemi arasındaki farklılıkların tespitine yönelik görüşmeler sonrasında, Bakanlık ile TOBB arasında varılan kararlar gereğince; “Ticaret Sicil Gazetesi Otomasyonu ve Arşiv Sistemi” çerçevesinde hayata geçirilecek proje ile Ticaret Sicil Memurluklarından çevrimiçi toplanacak bilgilerin Bakanlık şirket veri tabanına aktarılması esası benimsenmiştir. Buna ilişkin entegrasyonun, Merkezi Tüzel Kişilik Bilgi Sisteminin oluşturulması kapsamında gerçekleştirilmesi planlanmıştır.

KOBİ’lerin e-ticarete yönlendirilmesi ve bu hususta destek sağlanması kapsamında Ocak-Aralık 2004 döneminde 617 firmaya mali destek verilmiştir. Yine bu amaçla ortak bir e-ticaret bilgi havuzu oluşturulmasına ilişkin etüd-proje çalışmalarının 2005 yılında tamamlanmasından sonra 2005-2006 yıllarında uygulamaya dönük çalışmalara başlanacaktır. Elektronik ticaret imkanlarından dış ticarete de yararlanılması amacıyla dış ticarete ilişkin belgelerin elektronik ortamda paylaşılması için bir pilot projenin hayata geçirilmesi planlanmış ve projeye ilişkin olarak hazırlanan protokol imzalanmıştır. Ayrıca, dış ticarete ilişkin belgelerin uluslar arası dolaşımının sağlanması kapsamında ilgili uluslar arası kuruluşların çalışmalarına etkin katılım sağlanmaktadır.

e-Ticaret bölümünde yer alan eylemlere ilişkin teknik altyapının hazırlanmasında projelerin gerçekleştirilmesi aşamasına gelinmiştir. e-Ticaret konusunda KOBİ'lere yönelik bilgilendirme ve danışmanlık desteği sağlanmaktadır.

e-DÖNÜŞÜM TÜRKİYE İCRA KURULU KARARLARI

e-Dönüşüm Türkiye Projesinin katılımcı bir yaklaşımla üst seviyede yönlendirilmesi ve izlenmesi amacıyla 2003/48 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile oluşturulan e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu oluşturulduğu tarihten itibaren her ay düzenli olarak toplanmakta ve e-Dönüşüm Türkiye Projesini üst düzeyde takip etmektedir. Ağustos 2005 itibarıyla 13 toplantı gerçekleştirmiş olan İcra Kurulu toplantıları ile ilgili bilgiler www.bilgitoplumu.gov.tr adresinden yayınlanmaktadır.

İcra Kurulu Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Doç. Dr. Abdüllatif ŞENER başkanlığında, Sanayi ve Ticaret Bakanı, Ulaştırma Bakanı, DPT Müsteşarı ve Başbakan Başmüşavirinden müteşekkildir. Gerekli katılımcılığın ve görüş alışverişinin sağlanması için, konu ile ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşlarının da İcra Kurulu toplantılarına katılmaları öngörülmüştür. Bu çerçevede, Danışma Kurulu Başkanı sıfatıyla Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşar Yardımcısı, TÜBİTAK Başkanı, Telekomünikasyon Kurumu Başkanı, Türk Telekomünikasyon A.Ş. Genel Müdürü ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Türkiye Bilişim Vakfı, Türkiye Bilişim Derneği ve Türkiye Bilişim Sanayicileri Derneği (TÜBİSAD) başkanları da İcra Kuruluna katılabilmektedirler.

İcra Kurulu bugüne kadarki toplantılarında 10 adet karar almıştır. Bu kararlar İcra Kurulunun çalışma usul ve esasları, Kısa Dönem Eylem Planının uygulanması ve izlenmesi, Kısa Dönem Eylem Planı 46 numaralı eylemin sorumlu kuruluşunun değiştirilmesi, bilgi toplumuna dönüşüm politika belgesinin benimsenmesi, Dış Ticarete e-belge uygulamaları, Kamu Kurum ve Kuruluşları için Sertifikasyon Merkezi oluşturulması, kamuda elektronik kayıt yönetimi sisteminin esas ve usullerinin belirlenmesine yönelik görevlendirme ve e-devlet ana kapısının teknik altyapısının kurulması ile Türk Telekomünikasyon A.Ş'nin görevlendirilmesi, 2005 Eylem Planı ve Ulusal Yargı Ağı Projesi'nin (UYAP) desteklenmesine ilişkindir.

İcra Kurulu tarafından alınan kararların tam metni aşağıda yer almaktadır.

E-DÖNÜŞÜM TÜRKİYE İCRA KURULU

Karar Tarihi: 08 Ocak 2004

Karar No: 1

Karar Konusu: İcra Kurulunun Çalışma Usul ve Esasları

- 1) İcra Kurulu ayda bir toplanır. İcra Kurulu Başkanı, gerekli gördüğü durumlarda Kurul'u olağanüstü toplantıya çağırabilir.
- 2) İcra Kurulu en az üç üye ile toplanır. Kararlar, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile alınır. Oyların denklığı durumunda, Kurul Başkanının oyu ağırlıklı sayılır.
- 3) Kurul, alacağı kararlarda 2003/48 sayılı Genelge ile Kurul toplantılarına katılması öngörülen kuruluş temsilcilerinin görüşlerine de başvurur. Kurul Başkanı'nın onayı ile bunların dışındaki kuruluşlar da, İcra Kuruluna belirli bir konuda bilgi vermek üzere toplantılara davet edilebilir.
- 4) Toplantı gündemi, Kurul üye ve katılımcılarının önerileri alınmak suretiyle Kurul Başkanının onayı alınarak, sekreteryaya hizmetini yürütmekle sorumlu olan DPT Müsteşarlığı tarafından hazırlanır. Gündem taslağı ve diğer dokümanlar toplantı tarihinden 2 gün önce üye ve katılımcılara elektronik ortamda iletilir.
- 5) İcra Kurulu, e-Dönüşüm Türkiye Projesi Danışma Kurulu'nun önerilerini öncelikle değerlendirir.
- 6) İcra Kurulu toplantılarının basına açık olup olmayacağı, Kurul Başkanı tarafından belirlenir.
- 7) İcra Kurulu'na alınan kararlar, aksi kararlaştırılmadıkça, karar tarihinde yürürlüğe girer.
- 8) İcra Kurulu'na alınan kararlar, DPT Müsteşarlığı tarafından ilgili kurumlara iletilir ve basına duyurulur. Ayrıca, Kararlar www.bilgitolumu.gov.tr adresinde yayımlanır.
- 9) Kararların yürütülmesinden e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu sorumludur.

E-DÖNÜŞÜM TÜRKİYE İCRA KURULU

Karar Tarihi: 8 Ocak 2004

Karar No: 2

Karar Konusu: Kısa Dönem Eylem Planının (KDEP) Uygulanması ve İzlenmesi

- 1) KDEP’de 2003 yıl sonu itibariyle tamamlanması öngörülen eylemlerin bitiş süresi 2004 yılı Nisan ayı sonuna, 2004 yılı ilk çeyreği içerisinde tamamlanması öngörülen eylemlerin bitiş süresi ise 2004 yılı Haziran ayı sonuna uzatılmıştır.
- 2) Kuruluşlar, KDEP’de sorumlu oldukları eylemlerin gerçekleşme durumuyla ilgili olarak hazırlayacakları ilerleme ve değerlendirme raporlarını (Genelge EK-IV), ilki Mart 2004’de olmak üzere her üç ayda bir (Mart, Haziran, Eylül, Aralık) Devlet Planlama Teşkilatına iletir.
- 3) Kuruluşlardan gelen ilerleme ve değerlendirme raporlarına dayanılarak Devlet Planlama Teşkilatınca hazırlanacak dönem raporları, dönemi takip eden bir ay içerisinde (Nisan, Temmuz, Ekim, Ocak) İcra Kurulu’nun bilgisine ve değerlendirmesine sunulur.
- 4) KDEP’in etkin olarak yürütülmesi amacıyla, çalışma grubu koordinatörleri ile işbirliği içinde, mevcut çalışma grubu üyeleri içinde değişiklik yapmaya ve gerektiğinde alt çalışma grupları kurmaya DPT Müsteşarlığı yetkilidir.

E-DÖNÜŞÜM TÜRKİYE İCRA KURULU

Karar Tarihi: 5 Mayıs 2004

Karar No: 3

Karar Konusu: Kısa Dönem Eylem Planı 46 no'lu Eylem

2003/48 sayılı Başbakanlık Genelgesiyle yürürlüğe giren e-Dönüşüm Türkiye Projesi Kısa Dönem Eylem Planı'nın 46 no'lu "*Adres Kayıt Sisteminin entegrasyonunun sağlanması*" eyleminin sorumlu kuruluşu İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir.

E-DÖNÜŞÜM TÜRKİYE İCRA KURULU

Karar Tarihi: 10 Haziran 2004

Karar No: 4

Karar Konusu: Bilgi Toplumuna Dönüşüm Politikası⁴

Ülkemizin bilgi toplumuna dönüşümü, başta kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör kuruluşları ve vatandaşlarımız olmak üzere, toplumun tüm kesimlerinin, bilgi toplumuna dönüşümü benimsemesi ve bu dönüşümün iş ve günlük yaşamlarında sağlayacağı faydalardan etkin şekilde yararlanabilmesi için bu alanda ulusal düzeyde izlenecek politikaların oluşturulması ve kararlılıkla uygulanması gerekmektedir.

İcra Kurulumuz, bu ihtiyacın karşılanması amacıyla, kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili sivil toplum kuruluşlarının ortak çalışması ve e-Dönüşüm Türkiye Projesi Danışma Kurulunun katkılarıyla hazırlanan, bu Karar'a ekli "Bilgi Toplumuna Dönüşüm Politikası" belgesini değerlendirerek kabul etmiştir.

---

⁴ Kitabın 2 nci sayfasında yer almaktadır.

E-DÖNÜŞÜM TÜRKİYE İCRA KURULU

Karar Tarihi: 10 Haziran 2004

Karar No: 5

Karar Konusu: Dış Ticarete Elektronik Belge Uygulamaları

2003/48 sayılı Başbakanlık Genelgesiyle yürürlüğe giren e-Dönüşüm Türkiye Projesi Kısa Dönem Eylem Planında yer alan, dış ticarete kullanılan bilgi ve belgelerin elektronik ortamda paylaşılmasına ilişkin 72 no'lu eylemle ilgili gelişmeler İcra Kurulumuzca ele alınmıştır.

Gümrük Müsteşarlığı, Bursa Serbest Bölgesinde pilot proje olarak yürütülecek olan uygulamada, çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarıyla yoğun bilgi alışverişine ihtiyaç duyulduğunu ve bu konuda güçlükler yaşandığını belirtmiştir.

Proje, ülke genelinde yaygın olarak uygulamaya geçirildiğinde dış ticarete ilişkin işlemlerde elektronik bilgi ve belge iletişimi ve bürokratik işlemlerin azaltılması sayesinde büyük kolaylık ve hız sağlanacak, böylece dış ticarete zaman ve maliyetten kaynaklanan rekabet avantajı elde edilecektir.

Projenin uygulanmasında karşılaşılan güçlüklerin aşılabilmesi ve pilot uygulamanın 2004 Aralık ayında tamamlanarak ülke genelinde yaygınlaştırılabilmesi amacıyla, Kurulumuzca;

- a) Dış ticarete e-belge pilot uygulamasının, Gümrük Müsteşarlığınca belirlenecek gözetim ve denetim esasları ve standartlar dahilinde, Müsteşarlık ile Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) arasında yapılacak bir protokol çerçevesinde TİM tarafından gerçekleştirilmesi,
- b) İthalat ve ihracat işlemleri için gerekli olan tüm bilgilerin ve oluşturulacak elektronik belgelerin depolanacağı merkezi veri tabanı dış ticarete taraf olan tüm kamu kurumları ile sivil toplum kuruluşlarınca üretilecek ve paylaşılacak bilgi ve belgeleri ihtiva edeceğinden, ilgili kurum ve kuruluşların elektronik bilgi ve iletişim sistemlerini söz konusu veri tabanına gerekli bilgi ve belgeleri sağlayacak şekilde adapte etmeleri kararlaştırılmıştır.

E-DÖNÜŞÜM TÜRKİYE İCRA KURULU

Karar Tarihi: 10 Haziran 2004

Karar No: 6

Karar Konusu: Kamu Kurum ve Kuruluşları için Sertifikasyon Merkezi oluşturulması

23 Ocak 2004 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan ve 23 Temmuz 2004 tarihinde yürürlüğe girecek olan Elektronik İmza Kanunu ile, güvenli elektronik imzanın elle atılan imza ile aynı ispat gücüne sahip olduğu ve bu şekilde oluşturulan elektronik verilerin hukuken geçerli olacağı hususları düzenlenmiştir.

Kanun ile yapılan düzenlemeler, kamu kurum ve kuruluşlarının kendi aralarında yapacakları iletişimin yanı sıra, vatandaşlar ve iş alemi ile arasındaki iletişimin niteliğini, güvenilirliğini, etkinliğini ve hızını da büyük oranda ve olumlu yönde etkileyecektir. Elektronik imzanın sağlayacağı imkanlardan yararlanabilmek için, kamu çalışanları da dahil olmak üzere, vatandaşların, Kanun’da belirtilen nitelikleri haiz bir elektronik sertifika hizmet sağlayıcısından elektronik sertifika temin etmeleri yeterli olacaktır.

Diğer taraftan, kamu kurum ve kuruluşlarının iş ve işlemlerini elektronik ortama dönüştürme sürecinde elektronik imza ve sertifikasyon işlemlerini yürütecekleri yapıları kendi bünyelerinde ve münferit olarak sağlamaya çalıştıkları gözlenmektedir. Bu münferit çalışmaların, bir yandan sistemin kendi işleyişi içerisinde karmaşaya yol açması, diğer yandan da mükerrerliklere ve dolayısıyla emek ve kaynak israfına neden olması kaçınılmazdır.

Bu nedenle, İcra Kurulumuzca, diğer birçok ülkede uygulandığı gibi ülkemizde de elektronik ortamda yürütülecek iş ve işlemlerde, kamu kurum ve kuruluşlarının elektronik imza ve sertifika ihtiyaçlarının tek bir çatı altında yapılandırılarak karşılanmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Bu kapsamda, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının, kurumsal sertifika (kamu çalışanlarınca kurum içi ve kurumlar arası işlemlerde kullanılacak sertifika) ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla bir Kamu Sertifikasyon Yapısı oluşturulması kararlaştırılmıştır.

Söz konusu yapı içerisinde, en üst seviyede bir Kök Sertifika Hizmet Sağlayıcısı ile buna bağlı olarak Kamu Sertifika Hizmet Sağlayıcısı kurulacaktır. Yürüttükleri görevler açısından özel niteliği haiz Türk Silahlı Kuvvetleri, Emniyet Genel Müdürlüğü, MİT Müsteşarlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Dışişleri Bakanlığı kök sertifika ihtiyaçlarını kurulacak Kök Sertifika Hizmet Sağlayıcısından karşılayacaklar, Kamu Sertifika Hizmet Sağlayıcısı sistemlerini kendi bünyelerinde oluşturabileceklerdir. Diğer kamu kurum ve kuruluşları kurumsal sertifikalarını, Kamu Sertifika Hizmet Sağlayıcısı’ndan temin edeceklerdir.

Kamu çalışanları, kurumsal sertifikalarını kamu dışı bireysel işlemlerinde de kullanabilecektir.

Kurulacak Kamu Sertifikasyon Yapısı içinde yer alan Kök Sertifika Hizmet Sağlayıcısı, dileyen gerçek ve tüzel kişilerin kuracakları Sertifika Hizmet Sağlayıcılarına da kök sertifika hizmeti verebilecektir.

Ulusal güvenlik gerekleri göz önünde bulundurularak, kurumsal sertifika ihtiyacının karşılanması amacıyla oluşturulacak Kamu Sertifikasyon Yapısı içinde kurulacak olan Kök Sertifika Hizmet Sağlayıcısı ve Kamu Sertifika Hizmet Sağlayıcısı milli yazılım ürünleri kullanacaktır.

Bu kapsamda; tüm kamu kurum ve kuruluşlarının aynı kurumsal sertifikasyon yapısı altında toplanmasını hedefleyen, sadece kamu kurum ve kuruluşlarına kurumsal sertifikaların oluşturulması ve sertifika yaşam çevriminin yönetilmesini sağlayacak Kamu Sertifikasyon Yapısının kurulması ve işletilmesi görev ve sorumluluğu Başbakanlık Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu'na bağlı Ulusal Elektronik ve Kriptoloji Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'ne (UEKAE) verilmiştir. Söz konusu yapının gözden geçirilmesi ve uygunluğunun izlenmesi görev ve sorumluluğu Telekomünikasyon Kurumu'na verilmiştir.

Bahse konu Kamu Sertifikasyon Yapısının kurulması için TÜBİTAK-UEKAE tarafından gerekli çalışmalar derhal başlatılacaktır. Bu çerçevede; TÜBİTAK-UEKAE tarafından ihtiyaç duyulacak kaynak tahsisi ve düzenlemelere ilişkin çalışmalar ile kurulacak yapıya uyum için kamu kurum ve kuruluşları nezdinde sürdürülecek çalışmalar, DPT Müsteşarlığının koordinasyonunda yürütülecektir.

Yukarıda belirtilen istisnai kurum ve kuruluşlar dışındaki kamu kurum ve kuruluşları, sertifika ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla Sertifika Hizmet Sağlayıcısı olmak üzere kendi bünyelerinde hiçbir surette yeni yatırım yapmayacaklardır. Bu konuda başlatılmış ve sürdürülmekte olan ihale çalışmaları ile henüz sözleşmeye bağlanmamış olan tüm ihaleler derhal iptal edilecektir. Sözleşmeye bağlanmış olanlardan, tek taraflı fesih hakkı bulunan sözleşmeler derhal feshedilecektir. Halihazırda kullanılmakta olan sistemler de Telekomünikasyon Kurumu'nun da görüşü alınmak suretiyle en kısa sürede bu yapıya uygun hale getirilecektir.

Ayrıca; henüz kullanıma geçmemiş olmakla birlikte, çalışmaları devam eden ve sözleşmeleri tek taraflı olarak fesih edilemeyen proje ya da proje bileşenlerine ilişkin karar, DPT Müsteşarlığı ve ilgili kuruluşun ortak çalışması ile sonuçlandırılacaktır.

Kamu kurum ve kuruluşları, bu Karar çerçevesinde tek taraflı olarak fesih ettikleri veya tek taraflı fesih hakkı olmayan proje ya da proje bileşenleri konusunda detaylı bilgileri içerecek raporları Devlet Planlama Teşkilatına iletceklerdir.

E-DÖNÜŞÜM TÜRKİYE İCRA KURULU

Karar Tarihi: 9 Eylül 2004

Karar No: 7

Karar Konusu: Kamuda Elektronik Kayıt Yönetimi

23 Ocak 2004 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan ve 23 Temmuz 2004 tarihinde yürürlüğe giren Elektronik İmza Kanunu ile, güvenli elektronik imzanın elle atılan imza ile aynı ispat gücüne sahip olduğu ve bu şekilde oluşturulan elektronik verilerin hukuken geçerli olacağı hususları düzenlenmiştir.

Bu düzenleme ile, kamu kurum ve kuruluşlarının kendi bünyelerinde ve diğer kurumlarla yapacakları bilgi ve belge iletişimde, kağıt ortamı yerine, sayısal ortamlarda yer alan ve saklanan belgelerin de yazılı belgelere eşdeğer nitelikte olduğu kabul edilmiştir.

Bununla birlikte, mevcut kamu işleyişinde halen kullanılan gelenekselleşmiş kayıt sistemine ilişkin usul ve esasların, elektronik kayıt sisteminin geliştirilmesi sürecinde yeniden gözden geçirilmesi ve gerekli değişiklik ve yeniliklerin yapılması gerekmektedir.

Bu kapsamda, elektronik ortamlarda üretilecek, kayıt altına alınacak, başka birimlere ya da kurumlara iletilecek, saklanacak ya da gerektiğinde imha edilecek elektronik bilgi ve belgelerin kayıt, iletim, paylaşım, imha ve güvenlik açılarından tabi olacağı usul ve esaslar ile, kurumlarda oluşturulacak elektronik kayıt sistemlerinin birbiriyle uyumlu işlemesi ve etkin şekilde yönetilmesine ilişkin asgari standartların belirlenmesi hususlarında çalışmalarda bulunmak üzere Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü görevlendirilmiştir.

Genel Müdürlük, yukarıda sayılan konularda, dünya örneklerinden yola çıkarak ve işin yasal, teknik ve idari boyutlarını da göz önünde bulundurarak çalışmalarda bulunacaktır. Genel Müdürlükçe yapılmış olan çalışmaları, ulaşılan sonuç ve değerlendirmeleri içeren üç aylık raporlar, e-Dönüşüm Türkiye Projesinin genel koordinasyonundan sorumlu olan Devlet Planlama Teşkilatına iletilecektir.

E-DÖNÜŞÜM TÜRKİYE İCRA KURULU

Karar Tarih : 9 Eylül 2004

Karar No : 8

Karar Konusu: e-Devlet Kapısı

2003/48 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile yürürlüğe giren e-Dönüşüm Türkiye Projesi Kısa Dönem Eylem Planı'nın 40 no'lu "Kamu hizmetlerinin ortak platformda – tek kapıdan (portal) sunumu ve sunulacak hizmetlerin geliştirilmesine yönelik stratejinin belirlenmesi" ve 41 no'lu "Kamu hizmetlerinin geliştirilmesi ve ortak platformda sunumu için proje oluşturulması" eylemlerinin bir an önce hayata geçirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu eylemler neticesinde ortaya çıkacak olan e-Devlet Kapısı, vatandaşın elektronik ortamda sunulan kamu hizmetlerine erişimini ve devletin vatandaşa daha da yakınlaşmasını sağlayan somut bir unsur olacaktır. Böylelikle, e-Devlet Kapısı, kamu hizmetleri hakkında bilgi veren bir İnternet sitesi olmaktan öteye geçip, devletin vatandaş için çözüm ürettiği bir ortam olarak e-Dönüşüm Türkiye Projesinin her aşamasına ivme kazandıracaktır.

Bu nedenle, İcra Kurulumuz tarafından, e-Devlet Kapısı teknik altyapısının en kısa zamanda kurularak, halihazırda İnternet üzerinden sağlanmakta olan ve vatandaşın en fazla kullanmakta olduğu sınırlı sayıdaki hizmetin bu altyapı üzerinden sunulmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Bu değerlendirmeler çerçevesinde, kamu hizmetlerinin ortak platformda - tek kapıdan (portal) sunumunu ve vatandaşın devlet hizmetlerine elektronik ortamdan, güvenli ve hızlı bir şekilde erişimini sağlayacak olan e-Devlet Kapısı teknik altyapısının acil olarak kurulması görev ve sorumluluğu Türk Telekomünikasyon A.Ş.'ye verilmiştir. Bu kapsamda, ihtiyaç duyulacak kaynaklar Türk Telekomünikasyon A.Ş. tarafından karşılanacaktır.

Kurulacak yapıya uyum için kamu kurum ve kuruluşları nezdinde yürütülecek çalışmalar DPT Müsteşarlığının koordinasyonunda yapılacaktır.

Taşıdığı önem ve gerektirdiği yüksek düzeyli koordinasyon nedeniyle, e-Devlet Kapısı Projesinin başarılı olabilmesi en üst düzeyde sahiplenilmesine bağlıdır. Bu nedenle, İcra Kurulumuz, işbu kararın, aynı doğrultuda bir Bakanlar Kurulu Kararı ile desteklenmesini uygun mütalaa etmektedir.

E-DÖNÜŞÜM TÜRKİYE İCRA KURULU

Karar Tarihi: 16 Aralık 2004

Karar No: 9

Karar Konusu: e-Dönüşüm Türkiye Projesi 2005 Yılı Eylem Planı

4 Aralık 2003 tarih ve 2003/48 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile hayata geçirilen ve 2003-2004 yıllarını kapsayan e-Dönüşüm Türkiye Projesi Kısa Dönem Eylem Planı uygulama dönemi 31 Aralık 2004 tarihinde sona ermektedir.

Ülkemizin bilgi toplumuna geçiş sürecinde uygulanacak olan bilgi toplumu stratejisinin hazırlanması için düzenlenmiş olan ihalenin sonuçlandırılması çalışmaları sürmekte olup, Strateji Belgesinin 2005 yılı içerisinde tamamlanması beklenmektedir.

Diğer taraftan, Strateji Belgesinin hazırlanmasına kadar geçecek süre içerisinde zaman kaybedilmemesi amacıyla, sadece 2005 yılında uygulanması öngörülen Eylem Planı Taslağı, Devlet Planlama Teşkilatı'nın koordinasyonunda, ilgili kamu ve sivil toplum kuruluşlarının da katkılarıyla hazırlanmıştır. Taslak, e-Dönüşüm Türkiye Projesi Danışma Kurulu'nun ve kamuoyunun da görüşleri alınarak nihai metne dönüştürülecektir.

Özellikle e-devlet alanında uygulama projelerine ağırlık verilmiş olan 2005 Yılı Eylem Planı'nın, ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasıyla ilgili konularda üst düzeyde kararlar alma yetkisine sahip olan Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile hayata geçirilmesi uygun görülmüştür.

Bu itibarla, e-Dönüşüm Türkiye Projesi 2005 yılı Eylem Planı Taslağı'nın, Danışma Kurulu ve kamuoyunun görüşleri alındıktan sonra nihai hale getirilmesi ve Yüksek Planlama Kurulu Sekreteryasına iletilmesine karar verilmiştir.

Bunun için gerekli olan faaliyetler, Proje'nin genel koordinasyonundan sorumlu olan Devlet Planlama Teşkilatı tarafından yürütülecektir.

E-DÖNÜŞÜM TÜRKİYE İCRA KURULU

Karar Tarihi: 13 Nisan 2005

Karar No: 10

Karar Konusu: Ulusal Yargı Ağı Projesi'nin (UYAP) Desteklenmesi

13 Nisan 2005 tarihinde gerçekleştirilen e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu XII. Toplantısında UYAP ile ilgili gelişmeler ele alınmıştır. UYAP, tüm yargı birimlerini kapsayan otomasyonu ve dış birimlerle entegrasyonu sağlamak suretiyle, yargıda kaliteli hizmet vermeyi, kısaca elektronik devlet yapısının e-adalet ayağını oluşturmayı hedefleyen bir projedir.

UYAP, 30 test ve pilot birimde işleme alınmış, uygulamaya geçişteki pek çok önemli engel aşılmış, gerekli olan yazılım ve donanım ihtiyaçlarının yüzde doksanı tamamlanmıştır. 2005 yılında uygulamanın tüm Türkiye'ye yaygınlaştırma çalışmalarına başlanmıştır.

Ülke genelinde yaygın uygulamaya geçirildiğinde, elektronik bilgi ve belge iletişimi ve bürokratik işlemlerin azaltılması sayesinde adalet hizmetlerinin sunumunda büyük kolaylık ve hız sağlanacak, böylece adalet hizmetlerinin yerine getirilmesinde zaman ve maliyet açısından birçok avantaj elde edilecektir.

Bunlarla birlikte, Türk yargı sisteminde bir çok değişikliği gerçekleştirecek olan Projenin uygulanmasında çeşitli güçlüklerle karşılaşabilmektedir. Projenin uygulanmasında karşılaşılan güçlüklerin aşılabilmesi ve uygulamanın en kısa zamanda tamamlanarak ülke genelinde yaygınlaştırılabilmesi amacıyla aşağıdaki önlemlerin alınması kararlaştırılmıştır.

- 1) UYAP, her aşamada ve mümkün olan en üst düzeyde desteklenecektir.
- 2) Geniş Alan Ağının (WAN) kurulması ve yaygınlaştırılması çalışmalarına ilgili kurum ve kuruluşlarca destek sağlanacaktır.
- 3) UYAP'ın işlevini tam olarak yerine getirebilmesi, kamu kesiminde ilgili diğer sistemlerle bütünleşmesi (entegrasyonu) koşuluna bağlıdır. Bu nedenle, UYAP'ın ilgili kurumlarla entegrasyonu çalışmalarında Adalet Bakanlığına tüm kurumlar tarafından gerekli kolaylık sağlanacaktır. Görüş farklılıklarının ortaya çıkması durumunda kurumlar arası koordinasyon Devlet Planlama Teşkilatı tarafından sağlanacaktır.

e-Dönüşüm Türkiye Projesi 2005 Eylem Planı

GİRİŞ

e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulunun talimatıyla 2003-2004 yıllarını kapsayan KDEP'in tamamlanmasıyla yeni bir eylem planı hazırlanması çalışmaları Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının koordinasyonunda çalışma grubu koordinatörleri, Danışma Kurulu, kamu kurum ve kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile yürütülmüş, hazırlanan taslak www.bilgitoplumu.gov.tr internet adresinde kamuoyunun görüşlerine açılarak gelen görüşler de dikkate alınarak son hali verilmiştir. Söz konusu Eylem Planı, Yüksek Planlama Kurulu'nca; Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının 8.2.2005 tarih ve MY-6 sayılı yazısı ile Kurul'a intikal ettirilen e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu'nun 16.12.2004 tarih ve 9 sayılı Kararı dikkate alınarak; 2005 Yılında uygulanması öngörülen ve Devlet Planlama Teşkilatının koordinasyonunda, ilgili kamu ve sivil toplum kuruluşlarının katılımlarıyla hazırlanan "e-Dönüşüm Türkiye Projesi 2005 Yılı Eylem Planı"nın kabulüne ve Eylem Planının uygulanmasına ve izlenmesine ilişkin hususların Devlet Planlama Teşkilatı tarafından yürütülmesine, 540 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesine göre karar verilmiştir.

2005 Eylem Planında toplam 7 başlık altında 50 eyleme yer verilmiştir. Buna göre bilgi toplumu stratejisi başlığı altında 1, teknik altyapı ve bilgi güvenliği başlığı altında 6, eğitim ve insan kaynakları başlığı altında 10, hukuki altyapı başlığı altında 3, e-devlet başlığı altında 19, e-sağlık başlığı altında 5 ve e-ticaret başlığı altında 6 eyleme yer verilmiştir. Söz konusu eylemlerden 28 adet kamu kurum ve kuruluşu sorumludur. Bu eylemlerden 13 tanesi Kısa Dönem Eylem Planından revize edilerek ya da doğrudan 4 tanesi de 8 eylemin birleştirilmesi suretiyle alınmıştır.

2005 Eylem Planının hazırlanması aşamasında da KDEP'te yer alan başlıklar altında eylemler tanımlanmıştır. Bununla birlikte KDEP içerisinde yer alan standartlar alanında çalışmaların statik bir çalışma takvimi kapsamında yürütülmesi mümkün olmadığından ve ihtiyaçlar ortaya çıktıkça, standartlara ilişkin çalışmalar sürdürüldüğünden yeni eylem planı içerisinde standartlara ilişkin eylemlere yer verilmemiştir. Diğer taraftan, KDEP içerisinde Türkiye'nin bilgi toplumuna dönüşümü çerçevesinde hukuki ve teknik altyapının oluşturulmasına yönelik eylemler ağırlıklı olarak yer alırken, 2005 Eylem Planında uygulamaya yönelik eylemlere ağırlıklı olarak yer verilmiştir.

Bilgi Toplumu Stratejisi

No	Eylem	Sorumlu Kuruluş	İlgili Kuruluşlar	Uygulama Aracı	Amaç/Açıklama
1	Bilgi toplumu stratejisinin oluşturulması	DPT	Tüm Kamu Kurum ve Kuruluşları Üniversiteler İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	Etüd-Proje	Bilgi toplumuna geçiş sürecinde e-Dönüşüm Türkiye Projesi'nin, toplumun tüm kesimlerini kapsayarak ulusal fayda ve katma değeri artıracak şekilde gerçekleştirilmesi amacıyla; bilgi ve iletişim teknolojileri, sosyal dönüşüm, e-Devlet, sanayi ve teknoloji politikaları (Ar-Ge, yenilik sistemleri, vb.) gibi bileşenleri içeren bir Bilgi Toplumu Stratejisi hazırlanacaktır. Strateji kapsamında, ülkemizin yazılım alanında uluslararası düzeyde bir cazibe merkezi haline getirilmesine yönelik politika araçlarını içeren bir çalışma yapılacaktır.

Teknik Altyapı ve Bilgi Güvenliği

No	Eylem	Sorumlu Kuruluş	İlgili Kuruluşlar	Uygulama Aracı	Amaç/Açıklama
2	Geniş Bant Stratejisi	Ulaştırma Bakanlığı	Sağlık Bakanlığı MEB DPT TÜBİTAK Telekomünikasyon Kurumu İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları Üniversiteler TT A.Ş. Sivil Toplum Kuruluşları	Rapor	Bilgi Toplumu Stratejisiyle uyumlu Geniş Bant Stratejisi oluşturulacaktır.
3	Yeni nesil mobil telekomünikasyon hizmetleri	Telekomünikasyon Kurumu	Ulaştırma Bakanlığı UMTS Ulusal Koordinasyon Kurulu	Rapor	Yeni nesil mobil telekomünikasyon hizmetlerinin sunulabilmesi için yapılması gereken idari, ekonomik ve teknik çalışmalara dayanak teşkil edecek strateji çalışması yapılacaktır.
4	Alternatif erişim teknolojileri	Ulaştırma Bakanlığı	DPT TÜBİTAK Telekomünikasyon Kurumu İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları Üniversiteler Sivil Toplum Kuruluşları	Rapor	Alternatif erişim teknolojileri araştırılarak, ülke şartlarına uygun, maliyet etkin erişim modelleri belirlenecektir.
5	Kamu kurumları bilgi güvenliği risk analizi	TÜBİTAK-UEKAE	DPT Telekomünikasyon Kurumu Kamu Kurum ve Kuruluşları Sivil Toplum Kuruluşları	Rapor Kılavuz Mevzuat	Başta kritik bilgileri kullanan merkezi kurumlar olmak üzere, kamu kurumlarının sahip olduğu mevcut sistemler analiz edilerek bilgi güvenliği konusunda izlenecek politikalar ve alınacak önlemlere ilişkin öneriler geliştirilecektir.

No	Eylem	Sorumlu Kuruluş	İlgili Kuruluşlar	Uygulama Aracı	Amaç/Açıklama
6	Akıllı Kartların kamuda kullanımı konusunda ön çalışma yapılması	TÜBİTAK	Adalet Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Maliye Bakanlığı Sağlık Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı DPT NVİ Gn. Md. Emniyet Gn Md. Türk Telekom İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları Sivil Toplum Kuruluşları	Rapor Uygulama Planı	Elektronik ortamda sunulacak hizmetler için akıllı kartların kullanımına ilişkin dünya örnekleri incelenecektir. Akıllı kartların, ülkemizde hangi hizmetlerde ve nasıl uygulanabileceğine ilişkin model ve uygulama planı geliştirilecektir.
7	Kamu kurum ve kuruluşlarında açık kaynak kodlu yazılımların uygulanabilirliği	TÜBİTAK - UEKAE	DPT Kamu Kurum ve Kuruluşları Sivil Toplum Kuruluşları	Rapor Pilot proje	Kamu kurum ve kuruluşlarında açık kaynak kodlu yazılımların uygulanabilirliği hukuki, idari ve mali boyutlarını da içerecek şekilde araştırılacaktır. Bu çalışmalar sonucunda bir kamu kuruluşunda açık kaynak kodlu yazılım uygulamalarına geçiş için pilot uygulama gerçekleştirilecektir.

Eğitim ve İnsan Kaynakları

No	Eylem	Sorumlu Kuruluş	İlgili Kuruluşlar	Uygulama Aracı	Amaç/Açıklama
8	Bilgi toplumunun gerektirdiği insan kaynağı planlamasının yapılması	DPT	MEB YÖK Üniversiteler Sivil Toplum Kuruluşları	Etüd-Proje	Bilgi toplumuna geçiş sürecinde, bilgi ve iletişim teknolojileri alanında yetişmiş insan kaynağının yanısıra, bilgi ekonomisinin gerektirdiği niteliklerin ve talebin saptanması, bu çerçevede insan kaynağı ihtiyacının karşılanmasına yönelik planlamanın yapılması ve gerekli tedbirlerin alınması yönünde çalışmalar yapılacaktır.
9	Öğretmen ve öğrencilerin bilgisayar okur-yazarlığının artırılması	MEB	İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları Sivil Toplum Kuruluşları	Pilot Proje	e-Öğrenme yöntemi kullanılarak öğretmen ve öğrencilere bilgisayar okur-yazarlığı becerisi kazandırmak, müfredatın bilgi teknolojilerine uyumlaştırılması konusunda yürütülecek çalışmaları desteklemek, bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin kullanabilecek insan gücünü artırmak amacıyla e-öğrenme platformu oluşturulacaktır.
10	Mehmetçik'e temel bilgisayar eğitimi	Genelkurmay Başkanlığı	Milli Savunma Bakanlığı MEB Üniversiteler Sivil Toplum Kuruluşları	Pilot Proje	Silah altında bulunan er ve erbaşlara yönelik temel bilgisayar eğitimi verilmesi konusunda çalışma yapılacaktır.
11	Kamu çalışanlarının bilgisayar yetkinliğinin artırılması	Devlet Personel Başkanlığı	Başbakanlık Maliye Bakanlığı MEB DPT ÖSYM Sivil Toplum Kuruluşları	Rapor Mevzuat	Kamu çalışanlarının bilgisayar kullanım yeteneklerinin gelişimini teşvik etmek için, bilgisayar yetkinliği, AB standartları da göz önünde bulundurularak oluşturulacak bir sertifikasyon sistemiyle belgelendirilecektir. Bu amaçla mali teşvik mekanizmalarının geliştirilmesi yönünde çalışma yapılacaktır.
12	İlköğretim okullarına Bilgi Teknolojileri Sınıflarının kurulması	MEB	DPT	Uygulama Projesi	Okullarda öğretmenler ve öğrencilerin internete ve çoklu ortam kaynaklarına erişimini sağlamak amacıyla; Temel Eğitim Projesi (TEP) 1. Faz kapsamında, 2.802 Bilgi Teknolojisi (BT) sınıfı kurulmuş, 22.854 ilköğretim okuluna PC, tarayıcı, yazıcı alınmış ve internet bağlantıları sağlanmıştır. TEP 2. Faz'da ise bunlara ek olarak 3.000 ilköğretim okulunda 4.000, AYB kaynaklarıyla 1.400 olmak üzere toplam 5.400 BT sınıfı daha kurulacak ve gerekli yazılım temin edilecektir.
13	Öğretim kurumlarındaki bilgi teknolojisi eğitim mekanlarının topluma açılması	MEB	Maliye Bakanlığı İçişleri Bakanlığı (Valilikler) Devlet Personel Başkanlığı	İdari Düzenleme Pilot Proje	Bilgi toplumunun oluşmasına katkıda bulunmak üzere; MEB bünyesindeki eğitim ve öğretim kurumlarına ait bilgi teknolojisi eğitim mekanlarının topluma açılması suretiyle bilgisayar okur-yazarlığını ve kullanımını artırmaya yönelik pilot uygulama yapılacaktır.

No	Eylem	Sorumlu Kuruluş	İlgili Kuruluşlar	Uygulama Aracı	Amaç/Açıklama
14	Bilgi teknolojileri alanındaki kurs ve sertifikasyon eğitiminin niteliğinin AB standartlarına yükseltilmesi	MEB	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı TSE Sivil Toplum Kuruluşları	İdari Düzenleme Mevzuat	Bilgi teknolojileri alanındaki kursların verimliliğini ve çeşitliliğini artırmak, özel kurs ve sertifikasyon eğitimlerini teşvik etmek, bu eğitimlerin ulusal ve uluslararası geçerliliğini sağlamak amacıyla gerekli düzenlemeler yapılacaktır.
15	e-Sınav uygulaması	MEB	YÖK Anadolu Üniversitesi (AÖF)	Pilot Proje	Sınav sisteminin standart ve güvenilir hale getirilmesi, testlerin bilimsel analizlerinin yapılması, verilerin sağlıklı bir şekilde tutularak ortak kullanımının sağlanması, iletişimin güvenli ve hızlı hale getirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.
16	e-Ticarete yönelik nitelikli eleman yetiştirilmesi ve istihdamı	KOSGEB	Başbakanlık (SYD Gn. Md.) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İŞKUR TİM Üniversiteler Sivil Toplum Kuruluşları	Uygulama Projesi	KOBİ'lerin e-Ticaret konusunda bilgi ve eleman açığının kapatılması için nitelikli eleman yetiştirilecek ve istihdam desteği sağlanacaktır.
17	Güvenli internet kullanımı konusunda toplumda farkındalık yaratılması	MEB	DPT TÜBİTAK TRT RTÜK Telekomünikasyon Kurumu TT A.Ş. İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları Üniversiteler Sivil Toplum Kuruluşları	Tanıtım Filmi El Kitabı	İnternetin güvenli kullanımının yaygınlaştırılması amacıyla bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları yapılacaktır. Bu kapsamda tanıtım filmleri ve eğitim materyalleri (basılı, elektronik) vasıtasıyla geniş kitlelerin internetten zarar görmeden faydalanması için bilgilendirme çalışmaları yapılacaktır.

Hukuki Altyapı

No	Eylem	Sorumlu Kuruluş	İlgili Kuruluşlar	Uygulama Aracı	Amaç/Açıklama
18	Bilişim Suçları Kanunu	Adalet Bakanlığı	Başbakanlık İçişleri Bakanlığı Ulaştırma Bakanlığı Kültür ve Turizm Bakanlığı TÜBİTAK-UEKAE Telekomünikasyon Kurumu Üniversiteler Sivil Toplum Kuruluşları	Mevzuat	Adalet Bakanlığı bünyesinde oluşturulan komisyonun çalışmaları tamamlanarak bilişim suçlarına ilişkin Kanun Tasarısı hazırlanacaktır.
19	İstenmeyen elektronik iletişimle mücadele	Adalet Bakanlığı	Telekomünikasyon Kurumu İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları Üniversiteler Sivil Toplum Kuruluşları	Rapor Mevzuat	İstenmeyen elektronik iletişimin (e-posta, SMS, vb.) neden olduğu zaman, iş gücü vb. kayıpların önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlerin belirlenmesine yönelik bir rapor hazırlanacak; hazırlanan rapor doğrultusunda gerekli çalışmalar gerçekleştirilecektir.
20	Sayısal Haklar Yönetimi	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Adalet Bakanlığı Üniversiteler Sivil Toplum Kuruluşları	Rapor Bilgilendirme çalışmaları	Sayısal Haklar Yönetimi'nin (SHY) yasal çerçevesi, teknolojik altyapısı ve iş modellerinin oluşturulmasına yönelik çalışmalar ile kullanıcılar, hak sahipleri, teknoloji firmaları, kamu kurum ve kuruluşları, üretici ve yayıncılar ile meslek birliklerine SHY konusunda farkındalık yaratma ve bilinçlendirme çalışmaları yapılacaktır.

e-Devlet

No	Eylem	Sorumlu Kuruluş	İlgili Kuruluşlar	Uygulama Aracı	Amaç/Açıklama
21	e-Devlet Ana Kapısı ¹	TT A.Ş.	DPT Kamu Kurum ve Kuruluşları	Uygulama Projesi	Kamu hizmetlerinin ortak platformda tek kapıdan sunumunu ve vatandaşın e-Devlet hizmetlerine güvenli ve hızlı bir şekilde erişimini sağlamak amacıyla e-Devlet Ana Kapısı oluşturulacaktır.
22	Kamu e-Satın alma platformu	Kamu İhale Kurumu	İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	Uygulama Projesi Mevzuat	Elektronik İhale Sisteminin ilk aşaması olarak; kamu kaynağı kullanarak ihale yapan kamu idareleri ile bunlara satış yapan firma veya tüzel kişilere ait veritabanı oluşturulması, alıcı ile satıcı arasında elektronik ortamda güvenli doküman alışverişinin sağlanmasına yönelik platform oluşturulacak ve gerekli mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.
23	Türkiye Yatırım Portalı	Hazine Müsteşarlığı	Maliye Bakanlığı Sanayi ve Ticaret Bakanlığı DPT DTM Gümrük Müsteşarlığı İMKB SPK Eximbank TOBB TİM İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	Uygulama Projesi	Yerli ve yabancı yatırımcıların yatırım ortamına ilişkin bilgilendirilmesi amacıyla genel ekonomik durum, işbirliği imkanları, doğrudan ve dolaylı yatırım fırsatları, vergi ve diğer mevzuat, sağlanan teşvikler vb. ilişkin bilgileri içeren portal hazırlanacaktır.
24	Araç Trafik ve Tescil Belgeleri	Emniyet Gn. Md.	Maliye Bakanlığı DİE Karayolları Gn. Md.	Uygulama	Araç trafik ve tescil belgeleri ile vergi ve trafik cezaları gibi ruhsata bağlı işlemlerde kullanılan veritabanları uyumlu hale getirilecek ve entegre hizmet sunulması sağlanacaktır.
25	İş ve işçi bulma platformu	Türkiye İş Kurumu	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sendikalar Özel Sektör Kuruluşları	Uygulama Projesi	İş ve işçi arayanların elektronik ortamda buluşturulması için gerekli olan aracılık işlevinin yerine getirilmesi amacıyla platform oluşturulacaktır.

¹ 25/01/2005 tarih ve 2005/8409 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı

No	Eylem	Sorumlu Kuruluş	İlgili Kuruluşlar	Uygulama Aracı	Amaç/Açıklama
26	Sosyal Güvenlik Bilgi Sistemleri	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	SSK Başkanlığı Bağ-Kur Gn.Md. Türkiye İş Kurumu Gn. Md. Emekli Sandığı Gn. Md. SHÇEK Gn. Md. İlgili kamu kurum ve kuruluşları Sendikalar Özel sektör kuruluşları	Uygulama Projesi	SSK, Bağ-Kur, Emekli Sandığı sigortalılarının internet üzerinden prim tahsilatlarının yapılması ve emeklilik işlemlerine ilişkin hizmetlere erişimi, sigortalılara ve hak sahiplerine yönelik hak ve yükümlülüklerine, alacakları sağlık ve diğer gerekli bilgilere ilişkin iş ve işlemlerini hızlandırmak, etkili uygulama sağlamak, kaynak, zaman kaybını ve istismarı önlemek amacıyla çalışma yapılacaktır.
27	Ticaret Sicil Gazetesi Otomasyonu ve Arşiv Sistemi	TOBB	Maliye Bakanlığı Sanayi ve Ticaret Bakanlığı DİE	Uygulama Projesi	Ticaret Sicil Müdürlüklerine başvuruların elektronik ortamda yapılması, kontrolü ve onaylanması, arşivlenmesi ve şirket hareketlerinin gerçek zamanlı izlenmesi için otomasyon ve arşiv sistemi oluşturulacaktır.
28	Kamu Personeli Bilgi Sistemi	Devlet Personel Başkanlığı	Maliye Bakanlığı İçişleri Bakanlığı (Mahalli İdareler Gn. Md.) DİE Emekli Sandığı SSK Gn. Md. TÜBİTAK-UEKAE İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları	Uygulama Projesi	Kamu kesiminde istihdam edilen personele ait anahtar bilgilerin, MERNİS-KPS ve Kamu Kurum Kayıt Sistemi ile irtibatlı olarak tek merkezde saklanması ve paylaşılması sağlanacaktır.
29	Adres Kayıt Sisteminin oluşturulması	İçişleri Bakanlığı (Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Gn.Md.)	Yüksek Seçim Kurulu DİE PTT Gn. Md. Yerel Yönetimler İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları	Mevzuat Uygulama Projesi	Vatandaşlara ait adres bilgilerinin standardının belirlenerek, tek merkezde tutulması ve paylaşımı yönünde çalışmalar yapılacaktır.
30	Akademik tez veritabanı	Yüksek Öğretim Kurulu	-	Uygulama Projesi	Akademik tez veri tabanındaki 120 bin tezin yaklaşık olarak yüzde 10'u 2005 yılı içinde tam metin olarak elektronik ortama aktarılacaktır.
31	e-Askerlik işlemleri	Milli Savunma Bakanlığı	YÖK İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları Üniversiteler	Uygulama Projesi	Askerlikle ilgili işlemlerin internet üzerinden vatandaşlara açılması yönünde uygulamalar geliştirilecektir.

No	Eylem	Sorumlu Kuruluş	İlgili Kuruluşlar	Uygulama Aracı	Amaç/Açıklama
32	Tarım Bilgi Sisteminin oluşturulması ²	Tarım ve Köyleri Bakanlığı	DPT DİE İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları	Pilot Proje	Dağınık yapıda bulunan tarımla ilgili her türlü bilginin ve bilgi sistemlerinin bütünlük bir yapı içerisinde yönetilmesi, kullanılması ve çiftçiye kadar olan geniş ağda paylaşımı sağlanacaktır. 2005 yılında 3 ilde uygulama başlatılacaktır.
33	Kamu bilgi sistemleri acil durum yönetimi	TÜBİTAK-UEKAE	DPT İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları	Rapor	Kamu bilgi sistemlerinin acil durum yönetimi ihtiyaçları tespit edilerek çözüm önerileri geliştirilecektir.
34	Bilgisayar sahipliğinin yaygınlaştırılması	DPT	Maliye Bakanlığı MEB Sağlık Bakanlığı KOSGEB İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları Üniversiteler TT. A.Ş.	Mevzuat Uygulama	Kamu ve özel kesim çalışanlarının toplu halde satın alma yöntemiyle uygun koşullarda bilgisayar sahibi olmalarına yönelik çalışmalar yapılacaktır.
35	Birlikte çalışabilirlik için veri paylaşımı	DPT	Adalet Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Maliye Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Tapu ve Kadastro Gn.Md. İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları Sivil Toplum Kuruluşları TT AŞ.	Kılavuz İnternet sitesi Genelge	Kamu kurumlarındaki bilgilere kimlerin, nasıl erişebileceği ve bilgilerin nerede tutulacağı tanımlamalarının yapılmasına ilişkin e-devlet metaveri standardı dokümanı hazırlanacaktır. Kamu hizmetlerinin sunumunda kullanılacak veri elemanları ve veri yapılarının paylaşılabilirliği için gerekli mekanizmalar oluşturulacak, bir model ve ortam geliştirilecektir. Birlikte çalışabilirlik esasları kılavuzunun güncelleme çalışmaları yapılacaktır.
36	Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi (TUCBS) oluşturmaya yönelik altyapı hazırlık çalışmaları	Tapu ve Kadastro Gn. Md.	DPT Harita Genel Komutanlığı DİE TÜBİTAK İller Bankası İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları Sivil Toplum Kuruluşları	Rapor Politika Belgesi	İşlem ve veri kapsamı ile standartların (sınıflandırma, metaveri, veri toplama- depolama-kalite-paylaşım esasları) belirlenmesi, iletişim alt yapısı, kurumsal yapılanma görev ve sorumlulukların tanımlarını içeren TUCBS politika/strateji dokümanı hazırlanacak ve yasal düzenleme ihtiyaçları tespit edilecektir.

² Acil Eylem Planı- EDP 78

No	Eylem	Sorumlu Kuruluş	İlgili Kuruluşlar	Uygulama Aracı	Amaç/Açıklama
37	Kamuda Elektronik Kayıt Yönetimi ³	Başbakanlık Devlet Arşivleri Gn. Md.	DPT DİE İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları	Rapor Mevzuat	Elektronik ortamlarda üretilecek, kayıt altına alınacak, başka birimlere ya da kurumlara iletilecek, saklanacak ya da gerektiğinde imha edilecek elektronik bilgi ve belgelerin kayıt, iletim, paylaşım, imha ve güvenlik açılarından tabi olacağı usul ve esaslar ile kurumlarda oluşturulacak elektronik kayıt sistemlerinin birbiriyle uyumlu işlemesi ve etkin şekilde yönetilmesine ilişkin asgari standartların belirlenmesi hususlarında çalışmalar yapılacaktır.
38	Kamu kurumları internet sitesi kılavuzunun hazırlanması	TÜBİTAK	Başbakanlık DPT Özürlüler İdaresi Başkanlığı TSE Kamu Kurum ve Kuruluşları e-Devlet Çalışma Grubu Sivil Toplum Kuruluşları	Kılavuz Genelge	WAI ⁴ de dikkate alınarak hazırlanacak kılavuz ile kamu internet sitelerinde, asgari içerik ve tasarım uyumuna yönelik usul ve esaslar belirlenecektir.
39	Yerel yönetimlerde verilecek elektronik hizmet standartlarının belirlenmesi	İçişleri Bakanlığı (Mahalli İdareler Gn. Md.)	DPT Türkiye Belediyeler Birliği Büyükşehir Belediyeleri Vilayetler Hizmet Birliği Türkiye Muhtarlar Federasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	Rapor Kılavuz	Yerel yönetimlerin, iş dünyası ve vatandaşlara sunacağı elektronik kamu hizmetlerinde, kendi aralarında ve merkezi hükümetle elektronik veri iletişiminin sağlanmasında birlikte çalışılabilirlik için gerekli usul ve esasların belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

³ e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu'nun 7 no'lu Kararı

⁴ WAI : Kamu internet siteleri için web erişilebilirlik girişimi, Bakınız: <http://www.w3.org/WAI>

e-Sağlık

No	Eylem	Sorumlu Kuruluş	İlgili Kuruluşlar	Uygulama Aracı	Amaç/Açıklama
40	Sağlık hizmeti veren ve ödeme yapan kurumlar arasında klinik ve idari verilerin değişimi	Sağlık Bakanlığı	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı SSK Gn. Md. Emekli Sandığı Gn. Md. Bağ-Kur Gn. Md. TSE İlgili Kamu ve Özel Sektör Kuruluşları	Pilot Proje	Elektronik provizyon, elektronik ödeme talebi ve elektronik fatura uygulamaları için gerekli normlar belirlenecek ve pilot uygulama yapılacaktır.
41	Aile Hekimliği Bilgi Sistemi	Sağlık Bakanlığı	Üniversiteler İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	Rapor Pilot Proje	Aile Hekimliği Sisteminin oluşturulması sürecinde Elektronik Hasta Kayıt Sisteminde kullanılacak kontrollü tıbbi terminolojiler belirlenecektir. Geliştirilecek bilgi sistemi pilot olarak seçilen ilde uygulamaya konacaktır. İhtiyaç duyulan insan kaynağının yetiştirilmesine yönelik uzaktan eğitim modeli etüdü yapılacaktır.
42	Hastane (İkinci Basamak) Yönetim Bilgi Sistemi	Sağlık Bakanlığı	Milli Savunma Bakanlığı Üniversiteler İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Özel Sektör Kuruluşları	Rapor Genelge Pilot Proje	Hastanelerde kullanılacak yönetim bilgi sistemlerine esas olacak asgari modül gereksinimleri belirlenerek pilot uygulama geliştirilecektir.
43	Elektronik Hasta Kayıtları (EHK)	Sağlık Bakanlığı	TSE DİE Tıp Bilişimi Alanında Eğitim Veren Akademik Kurumlar İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	Rapor	EHK Sistemlerinin geliştirilmesi için gerekli model, içerik ve yapı standartlarını içeren karşılaştırmalı bir rapor hazırlanacaktır.
44	Sağlık Kayıtları Mahremiyetinin korunması	Sağlık Bakanlığı	Genel Kurmay Başkanlığı Milli Savunma Bakanlığı Üniversiteler TÜBİTAK-UEKAE İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	Rapor	Sağlık kuruluşlarında tutulacak elektronik hasta ve sağlık kayıtlarının güvenliği ve mahremiyetinin sağlanmasına yönelik teknik gereksinimlerin belirtildiği bir rapor hazırlanacaktır.

e-Ticaret

No	Eylem	Sorumlu Kuruluş	İlgili Kuruluşlar	Uygulama Aracı	Amaç/Açıklama
45	Merkezi Tüzel Kişilik Bilgi Sisteminin oluşturulması	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	Başbakanlık Maliye Bakanlığı İçişleri Bakanlığı DTM Gümrük Müsteşarlığı DİE TOBB Kamu Kurum ve Kuruluşları	Uygulama Projesi Mevzuat	e-Devlet uygulamalarında kurumların ihtiyacı olan bilginin tek noktadan sunulması, sisteme dahil kişiliklere (şirket, dernek, vakıf, kooperatif, ticaret siciline kayıtlı gerçek kişiler ve esnaf vb.) ait bilgilerin vergi numarası ile bir sistemde birleştirilmesi sağlanacaktır.
46	KOBİ'lere e-Ticaret destekleri	KOSGEB	DTM TOBB İGEME TİM TESK Sivil Toplum Kuruluşları	Uygulama Seminer	KOBİ'lerin e-Ticaret hakkında bilgilendirilmesi ve kendi iş süreçlerini elektronik ortamda gerçekleştirebilmeleri için bilinçlendirilmesi sağlanacak ve yeni destekleme araçları (KOBİ ana portalı, faiz sübvansiyonu modeli, eşleştirme merkezleri sinerji odakları, vb.) geliştirilecektir.
47	Dış ticarete kullanılan bilgi ve belgelerin elektronik ortamda paylaşılması ⁵	Gümrük Müsteşarlığı	Maliye Bakanlığı Sanayi ve Ticaret Bakanlığı DTM DİE TOBB TİM Uluslararası Nakliyeciler Derneği Bankalar Birliği İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İlgili Sivil Toplum ve Özel Sektör Kuruluşları	Etüd-Proje Mevzuat	Bursa Serbest Bölgesi e-Belge örnek uygulama projesinin sonuçları doğrultusunda e-Belge'nin yaygınlaştırılması amacıyla çalışmalar yapılacaktır.

⁵ e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu'nun 5 no'lu Kararı

No	Eylem	Sorumlu Kuruluş	İlgili Kuruluşlar	Uygulama Aracı	Amaç/Açıklama
48	Ortak e-Ticaret bilgi havuzunun oluşturulması	DTM	KOSGEB İGEME TTGV TOSYÖV İlgili Sivil Toplum ve Özel Sektör Kuruluşları	Etüd-Proje İnternet Sitesi	e-Ticaretin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için e-Ticarete başlamak isteyenlere yönelik olarak pratik bilgiler, istatistikler, kılavuzlar, mevzuat ve araştırma raporlarının yer alacağı bir portal hazırlanması amacıyla proje geliştirilecek ve uygulamaya konacaktır.
49	Elektronik faturanın kullanım usul ve esaslarının belirlenmesine yönelik hazırlık çalışmalarının yapılması	Maliye Bakanlığı	Adalet Bakanlığı TSE İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları Üniversiteler TÜRMOB İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	Rapor Mevzuat Pilot Proje	Elektronik faturanın ilgili taraflar bakımından kullanım imkanı sağlayacak düzenlemeler, standartlar ve alınacak diğer tedbirlerin belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.
50	Ticari defterlerin elektronik ortamda tutulması	Maliye Bakanlığı	Adalet Bakanlığı DİE TÜRMOB Türkiye Noterler Birliği Üniversiteler İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	Rapor Mevzuat Pilot Proje	Ticari defterlerin elektronik ortamda tutulması, tasdiki, saklanması ve denetimine yönelik hazırlık çalışmaları yapılacak, gerekli düzenleme ve tedbirler belirlenecektir.

Tablo 7: Eylemlerin Bölümler ve Uygulama Araçlarına Göre Dağılımı

		Bilgi Toplumu Stratejisi	Teknik Altyapı ve Bilgi Güvenliği	Eğitim ve İnsan Kaynakları	Hukuki Altyapı	e-Devlet	e-Sağlık	e-Ticaret	Toplam
Eylem Sayısı		1	6	10	3	19	5	6	50
Uygulama Aracı	Etüd-Proje	1	-	1	-	-	-	2	4
	Rapor	-	6	1	2	4	4	2	19
	Kılavuz	-	1	-	-	3	-	-	4
	Mevzuat	-	1	2	2	4	-	4	13
	Uygulama Planı	-	1	-	-	-	-	-	1
	Pilot Proje	-	1	4	-	1	3	2	11
	Uygulama Projesi	-	-	2	-	10	-	1	13
	İdari Düzenleme	-	-	2	-	-	-	-	2
	Tanıtım Filmi	-	-	1	-	-	-	-	1
	El Kitabı	-	-	1	-	-	-	-	1
	Bilgilendirme Çalışmaları	-	-	-	1	-	-	-	1
	Uygulama	-	-	-	-	2	-	1	3
	İnternet Sitesi	-	-	-	-	1	-	1	2
	Genelge	-	-	-	-	2	1	-	3
	Politika Belgesi	-	-	-	-	1	-	-	1
Seminer	-	-	-	-	-	-	1	1	
TOPLAM	1	10	14	5	28	8	14	80	

Eylem Planı içerisinde yer alan 50 adet eylem içinde 16 farklı türde toplam 80 adet uygulama aracı tanımlanmıştır. Bir eylem içinde karakteristiğine göre birden fazla uygulama aracı bulunabilmektedir.

Tablo 8: Eylemlerin Kuruluşlar Bazında Dağılımı

	Bilgi Toplumu Stratejisi	Teknik Altyapı ve Bilgi Güvenliği	Eğitim ve İnsan Kaynakları	Hukuki Altyapı	e-Devlet	e-Sağlık	e-Ticaret	Toplam
DPT (1,8,34,35)	1	-	1	-	2	-	-	4
Ulaştırma Bakanlığı (2,4)	-	2	-	-	-	-	-	2
Telekomünikasyon Kurumu (3)	-	1	-	-	-	-	-	1
TÜBİTAK (5,6,7,33,38)	-	3	-	-	2	-	-	5
Milli Eğitim Bakanlığı	-	-	6	-	-	-	-	6
Genel Kurmay Başkanlığı (10)	-	-	1	-	-	-	-	1
Devlet Personel Başkanlığı (11,28)	-	-	1	-	1	-	-	2
KOSGEB (16,46)	-	-	1	-	-	-	1	2
Adalet Bakanlığı (18,19)	-	-	-	2	-	-	-	2
Kültür ve Turizm Bakanlığı (20)	-	-	-	1	-	-	-	1
Türk Telekomünikasyon A.Ş (21)	-	-	-	-	1	-	-	1
Kamu İhale Kurumu (22)	-	-	-	-	1	-	-	1
Hazine Müsteşarlığı (23)	-	-	-	-	1	-	-	1
Emniyet Genel Müdürlüğü (24)	-	-	-	-	1	-	-	1
Türkiye İş Kurumu (25)	-	-	-	-	1	-	-	1
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	-	-	-	-	1	-	-	1
TOBB (27)	-	-	-	-	1	-	-	1
İçişleri Bakanlığı (29,39)	-	-	-	-	2	-	-	2
Yüksek Öğretim Kurulu (30)	-	-	-	-	1	-	-	1
Milli Savunma Bakanlığı (31)	-	-	-	-	1	-	-	1
Tarım ve Köyışleri Bakanlığı (32)	-	-	-	-	1	-	-	1
Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü (36)	-	-	-	-	1	-	-	1
Başbakanlık (37)	-	-	-	-	1	-	-	1
Sağlık Bakanlığı (40,41,42,43,44)	-	-	-	-	-	5	-	5
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (45)	-	-	-	-	-	-	1	1
Gümrük Müsteşarlığı (47)	-	-	-	-	-	-	1	1
Dış Ticaret Müsteşarlığı (48)	-	-	-	-	-	-	1	1
Maliye Bakanlığı (49,50)	-	-	-	-	-	-	2	2
TOPLAM	1	6	10	3	19	5	6	50